

VILÁG
népünk

Keresztény szellemiségű
interregionális havilap

9. szám
2022. január

REMÉNYE

„Várjuk a mi boldog reménységünket, a mi nagy Istenünk és üdvözítőnk, Jézus Krisztus dicsőségének megjelenését.”

(Titusz 2:13)

AZ EGYES-KŐ 1608 M MAGASSÁGBA NYÚLÓ SZIKLATÖMBJE A NAGY-HAGYMÁS HEGYSÉGBEN (HARGITA MEGYE)

Reményik Sándor

Békesség Istentől

Nincs nyugalom, nincs nyugalom, – a szív,
Amíg ver, mindörökre nyugtalan.
De mindörökké nyughatatlanul,
Istentől mégis Békessége van.
Nyugalma nincs, de Békessége van.
Békesség Istentől.

Nincs nyugalom, nincs nyugalom, – vihar,
Örök hullámozás a víz felszíne.
De lent a mélyben háborítlanul
Pihen a tenger s az ember szíve,
Hadd hullámozzék a víz felszíne.
Békesség Istentől.

Nincs nyugalom, nincs nyugalom, – s ez a
Nyugtalanág, mint a járvány, ragad.
Te sugarazd szét békességedet
És szóval, kézfogással másnak add.
Az Isten Békessége is ragad.
Békesség Istentől.

Reggel mondd, délben mondd és este mondd
A Feltámadott első, szép szavát.
És ragyogóbbá lesz a reggeled

És csillaghímesebb az éjszakád.
És békességesebb az éjszakád.
Békesség Istentől.

Békesség Istentől: mi így köszönjük,
Hogy köszöntésünkben lélek legyen –
Vihartépett fák - ágainkon mégis
Vadgalamb bűg és Békesség terem.
Békesség: köszöntésünk ez legyen.
Békesség Istentől.

1935. február 5.

„... eljőve Jézus és megállta középen, és monda nékik: Békesség néktek!” (János 20:19)

Egészségünk

A metabolikus szindróma, vagy a halálos négyes (Második rész)

A zsíryanycsere zavar

A metabolikus szindróma (MS) harmadik tényezője a **zsíryanycsere**

csere zavar, vagyis a vérzsír-szint emelkedés. A betegek körében megfigyelték azt a tényt, hogy a magasabb vérzsír-értékekkel bíró egyéneknél könnyebben alakul ki cukorbetegség, ugyanakkor – mint az előzőekben már utalás történt rá – a cukorbetegség egyben zsíryanycsere zavarral is jár.

A zsírok nagyon fontos tápanyagok: először is energiát biztosítanak, a szervezet tartalékenergiáját képezik. Fontosak továbbá a zsírban oldódó vitaminok (A, D, E, K) felhasználásában, a szervezet hőszigetelésében, sőt a különböző ízanyagok érzetének fokozásában és némely szervünk védelmében is.

A zsíryanycsere során keletkező vérzsírok tehát a vér természetes alkotórészei. Azonban nem mindegy az egészség szempontjából, hogy a zsír milyen minőségű és mennyiségű. A megfigyelések alapján a táplálkozás során a szükséges energia-felvételben

a zsírbevitel nem kellene, hogy meghaladja a napi összkalóriának a 20 százalékát! A vérben a zsírrok fehérjéhez kötött formában (lipoproteinek) keringenek, mert a vérben a szabad zsírmolekula úgynevezett zsírembóliát, az egyén halálát okozná.

Nagyvonalakban két fontosabb vérzsírféleség ismert: a **koleszterin** és a **triglicerid**. A koleszterin kizárólag az állati- és emberi szervezetben termelődik, **a növényekben nincs koleszterin**. A táplálékunkkal bevitt koleszterin a belekbe és – felszívódás után – a májba kerül. A felesleg az epével ismét a belekbe jut, és a széklettel kiürül. Normálisan a felvétel és az ürülés egyensúlyban van. Egészségesekben a vér összkoleszterin szintje nem haladja meg a 200 mg/dl értéket (5,2 mmol/l). Azonban már ez az érték is okozhat érrelmeszesedést. Azoknál az afrikai és ázsiai lakosoknál, akiknél nem fordul elő érrelmeszesedés, a koleszterin szintje nem haladja meg a 150 mg/dl értéket. Ez lenne az ideális érték ahhoz, hogy ne alakuljon ki az érrelmeszesedés. Sajnos nálunk a mostani átlag felnőttéknél 216 mg/dl (5,6 mmol/l)! Az egyensúly felbomlását, tehát a vérben való mennyiségi növe-

Tartalom

Világ Reménye

9. szám, 2022. január

Egészségünk

A metabolikus szindróma,
vagy a halálos négyes (2) 2

Világutazó:

Barangolás Németországban ... 8

Gondolat 12

Utam Istennel..... 13

A Tízparancsolat (5. rész)

A negyedik parancsolat 18

Erdélyi Bibliaiskola (8)

A nagy küzdelem 26

A magyarok története (5. rész) ... 32

Hiba-kiigazítás..... 34

kedést a legtöbb esetben a fokozottabb zsírbevitel okozza.

A vérben fehérjéhez kötött keringő koleszterinből nagyjából két típus ismert: a jó hatású, „védő” koleszterin (HDL), valamint a káros hatású, „rossz” koleszterin (LDL). A koleszterint önmagában nem szabad „ellenségnek” tekinteni, de a vér magasabb koleszterin szintje elsősorban a szívizominfarktus és az agyvérzés elősegítő tényezőjeként ismert. A koleszterint a máj építi fel és onnan kerül a vérkeringésbe. A károsító hatású LDL-koleszterin lerakódik a gyulladt és sérült érfalakba, és kialakul az érlemezés. A HDL – a jó – koleszterin az érfalból a máj felé visszashállítja a károsító hatású koleszterint. Nem mindegy tehát, hogy mennyi a vérben az LDL- és a HDL-koleszterin mennyisége, valamint azok aránya. Elvárható, hogy a vér LDL-koleszterin szintje ne legyen 96,6 mg/dl-nél (2,5 mmol/l) magasabb (ideális: 50–70 mg/dl), a vér HDL-koleszterin szintje pedig ne legyen 46,4 mg/dl-nél (1,2 mmol/l) alacsonyabb. Pontosabban a HDL-koleszterin férfiaknál ne legyen 40 mg/dl-nél (1,03 mmol/l-nél) kisebb; nőknél pedig ne legyen 50 mg/dl-nél (1,30 mmol/l) kisebb! Ezek azok az értékek, amelyek mellett az egészséges egyensúly fennállhat.

A másik típusú vérzsír a **triglicerid**. Normálisnak a 150 mg/dl (1,7 mmol/l) alatti értéket lehet elfogadni!

A hasi elhízás hajlamosít a vérben a magas koleszterin- és trigliceridszintre, és ugyanakkor csökken a védő, HDL-koleszterin mennyisége. Cukorbetegségben, az egyébként is káros hatású LDL-koleszterin oxidálódik és „cukrosodik” (glikozilálódik), és lerakódik az érfalakra. Cukorbe-

Az állati eredetű, telített zsírok fogyasztása, a mozgásszegény életmóddal együtt erőteljesen emeli a vérzsír-szinteket, előmozdítva az ateroszklerózist (érlemezésedést)

teg esetében már a 90 mg/dl (5 mmol/l) vércukor értéknél ajánlatos a vérzsírokat ilyen szempontból is figyelni. A trigliceridszint a 2-es típusú cukorbetegségben az anyagcsere állapotától függ: tartósan magas vércukor mellett a trigliceridszint is magas. A magas trigliceridszint károsítja elsősorban a hasnyálmirigy hormontermelését (inzulin stb.). Ismert még, hogy a túlzott zsírbevitel bizonyos daganatfélések (pl. vas-

tagbélrák) képződését elősegítő tényező is.

A zsírsavakról röviden

Összetételük alapján megkülönböztetünk **telített és telítetlen zsírsavakat**.

A **telített zsírsavakat** elsősorban az állati eredetű zsírok tartalmazzák, és ezek a szervezet energiatermelése szempontjából jelentősek. Legtöbbjét a

A növényi olajok mértékkel való használata javallt az állati eredetű zsírok helyett

A hüvelyesek koleszterinmentes, jó minőségű fehérjét nyújtva kiválóan helyettesítik a hústermékeket

szervezet is előállítja, tehát a tápanyagokkal történő bevitel csak mérsékelt mennyiséget igényel, amennyit megkapunk a növényi élelmiszerekből is.

A **telítetlen zsírsavak** lehetnek egyszeresen vagy többszörösen telítettek. Az **egyszeresen telítetlen zsírsavak** elsősorban növényi eredetű zsiradékokban találhatóak (pl. olívaolaj, repceolaj); ezeknek fontos szerepük van a sejtek felépítésében, a hormonszerű anyagok képzésében.

A **többszörösen telítetlen zsírsavak** azok, amelyeket a szervezet nem tud előállítani: ilyen például a tengeri halakban előforduló omega-3 zsírsav, amely az erekre kevésbé fejti ki hatását, főleg a vérárvadást befolyásolja. Azonban halolajt nem ajánlatos fogyasztani, mivel nehézfémekkel szennyezettek lehetnek. Nagymennyiségű omega-3 zsírsav van a lenolajban is, amit a lenmagból nyerünk.

Sajnos, megállapított tény, hogy étkezési szokásainkban a

telített zsírokban gazdag étrend uralkodik, tehát alapvetően a zsíros és fűszeres ételek fogyasztása. Az elhízással, a cukorbetegséggel együtt járó magas vérzsírértékek egyenes úton vezetnek a szívinfarktusz és agyi infarktusz kialakulásához (a tapasztalatok szerint 8–10%-os vérzsír-szint csökkenés már 20–50%-kal csökkenti az infarktusz kialakulásának a kockázatát!)

A magas vérnyomás

Az első részben láttuk, hogy **a metabolikus szindróma (MS) vagy halálos négyes egy olyan anyagcsere rendellenesség, mely magába foglalja a hasi elhízást, a cukor- és zsír-anyagcserezavart, az inzulinrezisztenciát és a magas vérnyomást.** Ugyanott részleteztük az „alma” típusú vagy hasi elhízást, a metabolikus szindróma első és legfontosabb tényezőjét. A második részben részleteztük a metabolikus szindróma második és harmadik tényezőjét, vagyis a cukor- és zsíryanycsere zavarait.

A MS negyedik tényezője a **magasvérnyomás-betegség**. Itt azzal a vérnyomás-betegséggel foglalkozunk, amely elsősorban a kövér emberek sajátja, és amely betegség az emelkedett vérzsír-szint esetében nagy valószínűséggel bekövetkezik.

Mind a kövérség, mind pedig a magas vérzsírértékek olyan rizikó-tényezők, amelyek nem hagyhatók figyelmen kívül.

Ebben az esetben három közvetlen ok vezet a vérnyomás tartós emelkedéséhez:

1) A testsúly növekedése, de főleg a **hasi elhízás**, mely elsősorban a hasi szervekre gyakorol hatást: **fokozza bizonyos hormonok termelését** (inzulin, renin, stb.), melyek a maguk során elősegítik a 2-es típusú cukorbetegség kialakulását, emelik a vérnyomást, és elősegítik a magas vérnyomás tartóssá válását. (A renin egy enzim, melyet a vese afferens erei termelnek, fő funkciója, hogy közvetve emeli a vérnyomást.) Mindez azért alakul ki, mert a felesleges, lerakódó zsír a szöveteket, a sejteket a hormonokkal szemben ellenállóvá teszi, és ez arra készteti a szervezetet, hogy egyre több hormont termeljen.

2) A magas vérzsír-tartalom általában az érlemezésedés néven jelzett érfal-károsodást eredményezi. A magasabb vérzsír-szint értékekkel rendelkező egyéneknél fokozottabb az érlemezésedés folyamata, az erek merevvé és törékennyé válása elősegíti a vérnyomás emelkedését, a már beállt magasabb vérnyomás pedig tovább rontja az erek állapotát: a rizikó kölcsönös.

A verőerek (artériák) falának belső rétege (intima) felelős a keringés épségéért, az érfal átjárhatóságáért, rugalmasságáért,

tulajdonképpen az egész ér működéséért. Ennek a belső rétegnek a mindenkori alkalmazkodását bontják meg a rendellenes vérzsírok és a magas vércukorértékek. Így indul meg, majd válik egyre súlyosabbá az érfalban bekövetkező alaki és működésbeli elváltozás.

Tehát az anyagcserezavar érlelmeszesedéshez is vezet, amelynek egyenes következménye a magasvérnyomás-betegség, illetve annak legsúlyosabb szövődményei: az agyvérzés vagy a szívinfarktus.

3) A hasüregi szervekben és szervek körül felhalmozódó zsírszövet hatással van az akaratunkon kívüli (vegetatív) idegrendszer egyik irányú működésére: **fokozza** az úgynevezett **szimpatikus** idegrendszeri hatást. Ez pedig a vérnyomás emelkedésével járó folyamat.

A magas vérnyomásos betegre (és egyben az érlelmeszesedéses betegre is) jellemző, hogy a megjelenő tünetek vagy panaszok már – a legtöbbször –, visszafordíthatatlan szervi elváltozásokra utalnak. Többek között ezért kapott és kap hangsúlyt a megelőzésben, a korai felismerésben a rendszeres vérnyommérés, a szűrővizsgálat, valamint a vércukorszint és a vérzsírszint rendszeres ellenőrzése is. Ezek után érthető, hogy a metabolikus szindrómán belül, a négyes csoport tagjaként, a következményes magasvérnyomás-betegséget is ki kell emelni! Magas vérnyomásról akkor beszélünk, ha a vérnyomás meghaladja

a 130/85 Hgmm fölötti értéket, nyugalmi állapotban. Sajnos, a magas vérnyomás betegségnek sok ideig nincsenek tünetei, ezért rendkívül fontos, hogy mérjük vagy mérassuk vérnyomásunkat, főleg, ha a metabolikus szindróma jelei jelentkeznek, de nemcsak akkor. A metabolikus szindróma jelei nélkül is lehet magas a vérnyomásunk. A magas vérnyomást meg lehet előzni, vagy szükség esetén kezelni lehet, s egyensúlyban lehet tartani, hogy ne következzenek be a magas vérnyomás súlyos szövődményei, elsősorban a szívinfarktus és az agyvérzés, melyek végzetesek lehetnek.

A metabolikus szindróma meghatározó tényezői

Jelenlegi ismereteink alapján, **meghatározó tényezőnek a hasi elhízást** tartjuk, melyhez hozzáadódik a **genetikai** tényező és az ülő életmód. A modern, egészségtelen életstílusnak kulcsszerepe van a MS megjelenésében. A modern életmód

jellegzetessége: a **gyorsételek**, a **finomított élelmiszerek** és a **koffeintartalmú üdítőitalok fogyasztása**. A fast-food típusú ételek: hamburger, hot-dog, pizza és egyebek, állati eredetű telített zsírsavakban és fehérjékben gazdagok, de növényi rostokban szegények. Az üdítőitalok sok cukrot, valamint koffeint tartalmaznak, nyilván emelik a vérnyomást. Az ausztráliai Paul Zimmet nagyon plasztikusan jellemezte ezt a jelenséget, „cocatelepítés”-nek nevezve, értve ez alatt a pezsgő italok, valamint a finomított, színezett, dúsított és tartósított „szintetikus” ételek fogyasztását egyaránt.

Végül érdemes hangsúlyozni a **pszichés tényezők** szerepét is a MS létrejöttében. Egy friss tanulmány szerint a boldog házasságban levő nőknek háromszor kisebb a kockázatuk arra nézve, hogy ez a tünetegyüttes létrejön, mint a boldogtalan, vagy elvált nőknek.

Ha szabad időnk minél nagyobb részét a szabadban, mozgással töltjük, akkor ez mind a testi-lelki egészségünkre, mind a családi kapcsolatainkra jó hatással lesz

A vegetáriánus étrend és a MS előfordulása közötti kapcsolat

Az utóbbi időben mind több tanulmány van, mely igazolja a vegetáriánus étrend szerepét és a MS megelőzésében. A vegetáriánus étrend javítja az inzulin iránti érzékenységet. Egy friss tanulmány szerint M. Valahovikov és munkatársai nem találtak inzulinrezisztenciát a normális testsúlyú vegetáriánusoknál, s azt a következtetést vonták le, hogy „egy hosszan tartó vegetáriánus étrendnek jó hatása van a MS megelőzésében és leküzdésében”.

Mit tehetünk a MS megelőzése és kezelése érdekében?

Néhány mondatban megpróbálunk válaszolni erre a mindenki felvetődő, fontos kérdésre. Az összes szakemberek megegyeznek abban, hogy az **egészséges életmódvitel** a legfőbb módja a MS megelőzésének és kezelésének. Ez a következőkből áll:

- **Súlycsökkentés:** Nem szabad sürgetni a fogyás idejét. A kilók felrakódása sem egyik napról a másikra történik, ugyanúgy azok leadása sem várható rövid idő alatt (tapasztalatok azt igazolják, hogy a gyors fogyás sohasem tartós). Havi 1-2 kg fogyás, a megfelelő mozgással és egészséges étrenddel, amennyiben ennél kitartunk, eredményhez vezet.
- **Fizikai tevékenység szintjének növelése:** A bevitt, felvett tápanyagok feldolgozása, „égetése” a beépülés csökkentése érdekében elengedhetetlen része a megelőzésnek. Szükséges, hogy naponta végezzünk 1–2 órás mozgást. A leghasznosabb mozgásformák a **tempós gyaloglás és a kerti munka**.
- **Megfelelő étrend:** Nem elég a táplálékbevitel mennyiségének a megfelelő csökkentése (azaz kevesebbet enni), hanem magának a tápanyagnak a minőségét, energiatartalmát is meg kell határozni (nem

mindegy, hogy mit és mennyit eszünk)!

Próbáljuk meg napi étrendünket az adott évszak lehetőségeihez igazítani; iktassunk be több friss zöldségfélét és gyümölcsöt! Lehetőleg csak növényi zsíradékot használjunk, s abból sem sokat. „Kísérőként” pedig a teljes őrlésű, valamint rostban gazdag gabonafélék legyenek mindennapi étrendünk részei!

Az étkezések rendszerességére is ügyelni kell, és nem szabad elfeledkezni arról, hogy minden cukros, cukrozott ételből – felesleg esetén – a szervezet zsírt állít elő. Ahogy a cukorbetegség kezelésének feltétele az egyénre szabott diéta és gyógyszeres kezelés, ugyanúgy a túlsúlyos, elhízott egyén fogyókúrája is egyénre szabottan történjen! Mindig csak egyénre vonatkozó megoldásokkal lehet eredményt elérni.

Tehát, az ideális étrend a MS megelőzése végett: egy teljes értékű, növényi rostokban gazdag étrend (teljes gabonamagvak, hüvelyesek, gyümölcs és zöldségfélék), egyszerűen elkészítve, kerülve a finomított élelmiszerek fogyasztását (cukor, fehér liszt, hántolt gabonák). Egymagában a laktovegetáriánus étrend ezt nem oldja meg kellőképpen. A legjobb: teljesen kerülni az állati eredetű élelmiszereket. Ezt fokozatosan lehet bevezetni. Ismeretre van szükség ahhoz, hogy ezt megvalósítsuk. Ugyanakkor pótolnunk kell az esetleges B₁₂-vitamin és a D₃-vitamin hiányt. Ezt laboratóriumi vizsgálattal már könnyen megállapíthatjuk. A fellépő hiány pótlását megfelelő orvosi irányítás alatt kell végezni.

Csupán a megfelelő diéta, vagy csak a megfelelő napi mozgás egymagában, önállóan al-

A népszerű üdítőitalok nagyon sok cukrot tartalmaznak (egy 0,5 literes adagban 50 g, azaz tíz kiskanálnyi van), s ezen kívül számos egyéb káros vegyületet is. Ezért helyettük inkább vizet, valódi gyümölcsleveket vagy gyógyteákat fogyasszunk

kalmazva nem vezet tartós eredményhez.

A klinikai tanulmányok állandó jelleggel bizonyították, hogy gyógyszeres kezeléssel nem lehet eltávolítani a kockázat java részét, de az életmód változtatásnak, különösen az étrendnek, nagy jelentősége van az összes kockázatok csökkentésében, a betegség bármelyik stádiumában, valamint a betegség lefolyásának lassításában.

Az örökletes hajlamról nem tehetünk, de az még nem jelent betegséget. Azonban a mértéktelen és nem megfelelő minőségű, elsősorban zsíros és fűszeres ételek fogyasztása, a mozgáshiányos életmód, a dohányzás, az alkohol- és koffeintartalmú italok fogyasztása olyan rossz szokások, melyek által kifejlődhet a betegség.

Mivel a tudomány egyelőre nem tudja befolyásolni az örökletes tényezőket, csak egyetlen mód marad a metabolikus tünetegyüttes kialakulásának megakadályozására: az életmódtényezők megváltoztatása.

„Ahhoz, hogy megtudjuk, melyek a **legmegfelelőbb táplálékok**, meg kell vizsgálnunk, hogy Isten eredetileg milyen étrendet tervezett az ember számára. Isten, aki az embert teremtette, és tudta, mire van szüksége, megszabta Ádám táplálékát. Így szólt:

„Ímé, néktek adok minden maghozó fűvet az egész föld színén, és minden fát, amelyen maghozó gyümölcs van, az legyen néktek eledelül.” (1Mózes 1:29).

Az Édenből kirekesztett embernek, akinek a bűn miatt megátkozott földet művelve kellett

A zöldségek és gyümölcsök bőséges fogyasztása pozitív hatást fog gyakorolni mind a testsúlyunkra, mind az egészségünk egyéb területeire

kenyerét megkeresnie, Isten megengedte, hogy egye *a mezőnek fűvét* (1Mózes 3:17–18).” (Ellen G. White: A nagy Orvos lábnyomán. 206 oldal. Angol eredetiben 295, 296.)

Vagyis a bűnbeesés után Isten kiegészítette az ember étrendjét a zöldségfélékkel. Meglepő, hogy amire a táplálkozástudomány csak a 20. század utolsó évtizedében jött rá, a Biblia immár 3500 éve tanítja, hogy az ember legegészségesebb tápláléka a gabona, a gyümölcs, az olajos magvak, a hüvelyesek meg zöldségfélék. Ez az állati eredetű táplálékot nem tartalmazó étrend segíti elő legjobban a fejlődést, az egészséget és a gyógyulást. Csakhogy az emberek, a bűn következtében, „kerestek sok kigondolást” (Prédikátor könyve 7:29), és nagyon eltértek az eredeti életmódtól és étrendtől.

„Gabonából, gyümölcsből, dió- és zöldségfélékből áll az étrend, amelyet a Teremtő számunkra választott. Ezek az ételek

a lehető legegyszerűbb és legtermészetesebb módon elkészítve a legegészségesebbek és legtáplálóbbak; olyan erőt és szívósságot és szellemi frissességet biztosítanak, ami a bonyolultabb táplálékokból nem meríthető.” (Ellen G. White: A nagy Orvos lábnyomán (1905), 207. oldal; angol eredetiben 296.)

Az elmondottakat figyelembe véve és gyakorlatba ültetve elérhetjük, hogy szervezetünk nemcsak esztétikailag, hanem minőségileg is mindig a korunknak megfelelő külsőt és belsőt biztosítsa számunkra, hiszen mindezek az értékek tőlünk függenek.

Arra bátorítok minden kedves olvasót, hogy bátran kövesse az egészséges életmódot, testi-lelki és szellemi egészsége érdekében.

Kívánok mindenkinek jó egészséget és igazi boldogságot!

Dr. Ósz Tibor, orvos,
mikrobiológus,
Mezőfele (Maros megye)

Világutazó

Barangolás Németországban: visszapillantás a múltba

A Bajor Alpok

Ha Nyugat-Európa hegyláncaira gondolok, valahogyan mindig a Bajor Alpok égbe magasló bércei jelennek meg lelki szemeim előtt. A város zajától távol, a természet elbűvölő tájain bolyongva, igazán közel érezhetjük magunkat Teremtőnköz, aki mindent oly mesterien alkotott meg.

A közkeletűen Bajor-Alpoknak hívott régió, a bajor szövetségi tartomány déli részén húzódik végig, Ausztria határához közel. Földrajzi értelemben a Keleti-Alpok északi széle, mely több, kisebb egységre tagolódik. Az *Allgäui-Alpok* (németül *Allgäuer Alpen*) a Keleti-Alpok, azon belül az Északi-Mészköalpok egyik vonulata, Németország és Ausztria határán, Bajorország, illetve Tirol és Vorarlberg között húzódó magashegység. Keletről és délkelet-

ről a Lech völgye és a Lech-völgyi Alpok, délnyugatról a Bregenzi-erdő, északról pedig az Iller folyása határolja. Nevét az északi előterében fekvő bajorországi Allgäu vidékéről kapta. A hegyvidék legmagasabb pontjai a német-osztrák határ által metszett *Großer Krottenkopf*-csúcs ami 2657 méter magas, melyet az alig pár méterrel alacsonyabb, - a német oldalon magasodó *Mädelegabel*-csúcs (2645 m), illetve a Hochvogel (2593 m) és Nebelhorn (2224 m) csúcsok követnek. Ezen egyedien gyönyörű hegység egyik gyöngyszeme a nem is olyan régen még megközelíthetetlen *Breitachklamm-szurdok*.

A Breitachklamm-szurdok, Németország legdélebbi részén, a Bajor-Alpokban helyezkedik el, ami tökéletes terepnek bizonyult, a kalandvágyó túrázók számára.

Ha úgy döntünk, hogy készen állunk egy újabb kihívásra, akkor öltük magunkra a túraruhánkat, s hátizsákunkban elemózsiaival meg forrásvízzel megtöltött kulaccsal vágjunk bele a kalandos utazásba. Ahogy óvatos léptekkel haladunk, körülöttünk durva mészkősziklák meredeznek a szűk, 150 m mély szakadék felett, melynek alján, a gyors sodrású *Breitach*-folyó hömpölyög. Kiváltságosnak érezhetjük magunkat a mára már kiépített útvonal miatt, ami a XX. század elejéig megközelíthetetlen volt. A helyi lelkész egy egyesület megalapításával tette meg az első lépéseket a turizmus fellendítése érdekében. 1904-ben végezték az első robbantást, rá egy évre pedig már fel is avatták a szurdokba vezető sétautat. Azonban, 1995 szeptemberében egy sziklaomlás következtében 50.000 köbméter kő és szikla torlaszolta el a szurdokot. Ennek következtében hatalmas mennyiségű víz gyűlt össze, ami 1996. március 23-án áttörte a sziklafalat és elmosta az egész turistalátványosságot. 2004-ben új főbejáratot építettek, újra lehetővé téve a turisták számára, hogy megcsodálják a természet erejét.

Ha a Breitachklamm-szurdokban a vadul rohanó hegyi patak folyását követve, a keskeny fából készült sétányokon és hidakon keresztül barangolunk, hirtelen nagyon kicsinek érezzük magunkat. Ha viszont egy igazán egyedi élményre vágyunk, akkor számunkra a Közép-Európa legmélyebb sziklaszurdokában tett séta különösen esőben válik lenyűgözővé - ilyenkor a Breitach víztö-

A Bajor-Alpok

megei dübörögve törnek utat maguknak a meredek sziklák között.

Baden-Württemberg

Breitachklamm-tól körülbelül 200 km távolságban fekszik *Baden-Württemberg* tartomány. Baden-Württemberg Németország egyik legváltozatosabb földrajzú állama, ahol a hegyvidéki régiók erdői, termékeny hegyvidékekkel, zöld rétekekkel, tavakkal és mocsarakkal váltakoznak. Németország legnagyobb összefüggő erdőterülete fekszik itt, a *Fekete-erdő (Schwarzwald)*, amely nyugat felé a Rajna folyó partjáig terjed.

Baden-Württemberg tartomány erdős vidékéről, a tartományi fővároson, *Stuttgarton* áthaladva egy sok kincset rejtegető kisvárosba érkezünk. De mint a kagyló legbelsejében rejtőzködő igazgyöngy, ennek a városnak is az igazi szépsége a város legbelsejében van. Ennek az aránylag kisméretű városnak a neve *Sindelfingen*, ami *Stuttgart*tól nem messze, a *Fekete-erdő* közelében helyezkedik el. *Sindelfingent* ipari városként jellemzik, és a város nagy részein a Mercedes-Benz gyártóüzem uralkodik. A mintegy 60.000 lakosú *Sindelfingen* történelmi városközpontjában található a *Martinskirche* (Szent Márton templom) és az *Altes Rathaus* (Régi Városháza), valamint modern bevásárlónegyedek és kiváló sportolási lehetőségek hívogatják az odautazókat. *Sindelfingen* már 750 éve lakott település. *Rudolf von Tübingen* gróf alapította 1263-ban, közel a kolostorhoz és a Márton-templomhoz.

A Breitachklamm-szurdok

A *sindelfingeni Martinskirche* gazdag történelmi múlttal rendelkezik. 1050-körül kezdték el építeni, majd 1083-ban szentelték fel. A templomot hagyományos bazilika alakban építették. Római stílusú tornya 42 méter magas.

Márton és a koldus

A templom nevéhez egy igen régi történet fűződik. A történelmi feljegyzések szerint, Szent Márton a Római Birodalom területén, *Savariában*, vagyis a mai magyarországi Szombathelyen született a Kr. u. 316-os vagy 317-es évben. A hagyomány úgy tartja, hogy a szülőháza felett áll a mai Szent Márton-templom. Apja jómódú, pogány katonatisztként szolgált, s jutalomból Itáliában kapott birtokot, a család így ott telepedett le. Gyermekként *Ticinumban*, a mai *Paviában*¹ nevelkedett, ami

Milánótól délre a *Ticino* folyó alsó részén helyezkedik el.

Márton fiatalon, 12 éves korában szeretett volna kereszténnyé lenni. De ezt szülei nem néztek jó szemmel. Talán ebből kifolyólag döntött úgy apja, hogy elküldi katonának. Így hát 15 éves korában be kellett lépnie a hadseregbe. Fiatal kora miatt négy évig egy kiképző egységnél szolgált, majd 19 évesen lett legionárius. A feljegyzések megemlítik már ekkor megmutatkozó segítőkészségét és jóindulatát.

Talán úgy vélhetnénk, hogy a Bibliában Jézus által elmondott, a könyörületes samaritánusról szóló történet egy csodálatos példa a szeretet megnyilvánulásáról, viszont velünk ilyen eset aligha történhet meg. Ha eddig csak külső szemmel, távolról figyeltük a történetet, akkor olvassuk figyelmesen a Mártonról készült feljegyzéseket.

Egy téli estén a fiatal Márton éppen kilépett *Ambianensium* (a

¹ A város 572 és 774 között a Lombard Királyság fővárosa volt. A mai Olaszország területén található

mai Amiens²⁾ városának kapuján, amikor egy reszkető koldussal találkozott, akit rablók fosztottak ki és vertek meg. Megsajnálta, és saját köpenyét levéve, kardjával kettévágta azt, s egyik felét a koldus vállára borította. Azon az éjjelen álmában Jézus jelent meg neki, a koldusnak adott köpenydarabba öltözve. Márton megértette a nagy igazságot, hogy a jót, amit a legkisebbekkel teszünk, Jézussal tesszük.³ Ezt követően 339-ben, 22 éves korában megkeresztelkedett.

Most mi is feltehetjük a kérdést, amit több mint 2000 évvel ezelőtt, a zsidók egyik vezetője megkérdezett Jézustól: Mit kell tennem ahhoz, hogy elnyerjem az örök életet? A Megváltó válasza egyszerű volt: szeretnünk kell Istent és a felebarátainkat. És itt jön az igazán fogas kérdés, ami

² Város Észak-Franciaországban

³ „Éheztem, és ennem adtatok (...) mezítelen voltam, és felruháztatok (...) Amennyivel megcselekedtétek eggyel az én legkisebb atyámfiái közül, velem cselekedtétek.” (Máté 25:35–36,40)

a törvénytudót nyugtalanította: „De ki az én felebarátom?”⁴

A mai napig is szentként emlegetett Márton pontosan tudta erre a választ: az, aki a segítségemre szorul. Nem habozott, hogy megcsonkítsa-e palástját, hanem gondolkodás nélkül kettévágta, és elosztotta.

A történettel tovább haladva, megtudjuk, hogy 341-ben barbárok támadtak Galliára. Az uralkodó személyesen biztatta katonáit és megajándékozta őket. Márton nem akarta elfo-

⁴ Lukács 10:29

A sindelfingeni Martinskirche (Márton templom), előtte a Márton és a koldus szoborcsoporttal

A sindelfingeni Altes Rathaus (Régi Városháza)

gadni az ajándékot: eddig a császárt szolgálta, mostantól pedig Istent akarta szolgálni:

– Krisztus katonája vagyok, nem szabad harcolnom - mondta.

Az uralkodó gyávasággal vádolta meg, válaszul Márton másnap fegyverek nélkül akart a csatába indulni. Az ütközet végül is elmaradt, és a frank uralkodó békét kért a császártól. Ez nagyon meglepte az embereket, csodának vélték. Márton ezután, 341-ben kilépett a hadseregből, és Poitiers-ba,

majd 355-ben Julia-nus császárral együtt Galliába ment. Ezután visszatért szülei földjére. Édesanyját megkezesztelte, de apja megmaradt pogánynak.

A város főterén tovább sétálva a piactér közepében megpillantunk, egy igen érdekes szökőkutat, aminek a közepében egy magasra emelt szoborcsoport áll. A szobor kendős, suttogó aszszonyokat ábrázol, akik előszeretettel osszák a más baját. A pletyka újdonságától felvidámult, rosszálló arcok a kő kopott-szürkeségét túlhaladva, élethűen adják vissza a piac hangulatát. Valóban furfangos lehetett az a tervező, aki a templom előtt álló Márton szoborcsoporttól néhány száz méter távolságban, elhelyezte ezt a lényegében eltérő, értékeiben is ellentétes képet ábrázoló szobrászi remekművet.

A múlt regéiről elmélkedve egy kicsit felgyorsítjuk lépteinket, s a macskaköves utcákon barangolva az Altes Rathaus, avagy a Régi Városháza előtt találjuk magunkat. Feltekintve a magas épületre, megpillantjuk azt a jellegzetes német építészeti stílust, amit szaknyelven favázaknak hívnak. A fehér vagy helyenként színes vakolatból kikandikáló sötét, masszív gerendák, régmúlt idők történeteit őrzik.

Az utcákon fel s alá járkáló emberek, a gyerekek vidám kacagása, s a muskátlival díszített ablakpárkányokon könyöklő lakosok teszik élővé a látványt. Igazi turista módjára előkapjuk fényképezőgépünket, megörökítve ezt az egyedi pillanatot.

Majd hátizsákunkat könnyedén vállunkra akasztjuk, felpattanunk piros biciklinkre, s vidáman tekerve, haladunk a következő úticél felé.

Pásztor Jácinta,
Nyírászereda (Maros megye)

Németország térképe

Gondolat

A megbízatás

A római katolikus egyházban (nem akármilyen) szentként tisztelik és ünneplik az olaszországi Assisi városából származó Ferencet (1182–1226). Az általa alapított szerzetesrend tagjai igyekeznek életpéldáját követni, megélve az evangéliumi életmódot. Ugyanakkor Ferenc élete és munkássága a keresztény világ nagy részére jótékony hatással gyakorolt.

A kezdetben mulatságokat kedvelő, harcias ifjú sebesülése, majd fogsága és betegsége nyomán teljesen megváltozva tért haza, és Istenhez megtérve, az Ő akaratát kezdte keresni. Kedvenc helyévé a Szent Damján (San Damiano) templom vált, melynek festett feszülete előtt gyakran imádkozott. Egy alkalommal ima közben Jézus hangját hallotta:

– Ferenc, Ferenc, menj el, és javítsd meg házamat, amely mint látod, romokba dől!

Ezt hallva, Ferenc bele is kezdett a munkába: először az omladozó Szent Damján templomot, majd a városa környéken levő egyéb kápolnákat, templomokat kezdte el javítgatni. Ám egy napon újból megszólította az Úr:

– Én nem erre, hanem a rosszul működő Egyházamra gondoltam!

Ekkor Ferenc megértette, hogy nem a kövekből, hanem az emberekből álló, lelki építményről van szó – azt kell rendbe hozni. Az *ecclesia* latin szó mind egyházat, mind templomot jelent, s ez így volt a régi magyar nyelvben is, amikor is az *eklézsia* jelenthette az épületet, meg a szervezetet, a gyülekezetet is.

Ferenc tehát nekilátott új feladatának, és e munkát – most fogózkodj meg, kedves olvasó – magával kezdte! A Szentírás tanácsait követve igyekezett egy példamutató életet élni a szegénység, engedelmesség és tisztaság jegyében. Kedvenc tartózkodási helyévé *Porziuncola* temploma vált, az Assisi közelében levő *Santa Maria degli Angeli*¹ községben. Ma ez a ferences rend legszentebb helye. Önmegtagadó életet élt, úton-útfélen prédikálta a szeretet evangéliumát, és a leprásokat kezdte el gondozni az Assisi melletti lepratelepen.

Bár az elején sokan – saját édesapját is beleértve – bolondnak vélték, egy idő múlva mégis rájöttek, hogy Isten előtt talán kedves dolgot művel. Társak csatlakoztak hozzá, és vállalva a három szerzetesi fogadalmat, ők

¹ *Porziuncola* jelentése: kis földterület. *Santa Maria degli Angeli*: Angyalok Szűz Máriaja (olaszul).

Assisi, Szent Ferenc szülővárosa

is imádságos, istenfélő, szolgáló életmódot folytattak. Ferenc és tizenegy társa végül III. Ince pápához folyamodtak egy új szerzetesrend engedélyezésére, amely 1210. április 16-án meg is történt, az *Ordo Fratrum Minorum* (A Kisebb Testvérek Rendje) név alatt. Ez a dátum a ferences rend hivatalos születésnapja. A rend nemsokára elterjedt egész Olaszországban, majd szerte Eu-

rópában, és megújító hatással bírt az akkori, középkori egyházra, sőt, befolyása ma is érezhető.

Felvetődik a kérdés: miért írok most egy XIII. századi eseményről? Mert úgy látom, hogy napjainkban is sokkal inkább az épületekkel törődünk, mint az Istennek kedves életvitellel. Amerre csak nézek, horribilis összegekért újítják, teszik rendbe templomainkat, papilakjainkat, a gyülekezeti há-

zakat... ugyanakkor a hatalmas templomok szinte üresek, a valódi keresztény életvitelt pedig egyre kevesebben követik.

Szükség lenne ma újból Ferencre. Vagy talán arra, hogy térdeljünk le Jézus elé, és engedjük Őt hozzánk is szólni?

Incze Elek, nyugdíjas,
Kisbács
(Kalotaszeg)

Utam Istennel

Jancsó Erik bizonyágtétele (2. rész)

A Világ Reménye második, júniusi számában beszámoltam már arról, hogy egy székelyföldi találkozás alkalmával, Isten Gondviselése hogyan ragadott ki a teljes hitetlenség és reménytelenség állapotából, és helyezte rá lábamat egy olyan ösvényre, melynek vége, ha az Ő kegyelméből megmaradok rajta, a mennyei trónus elé vezet.

Isten csodálatos útjai

Azon az augusztusi délutánon, 1989-ben, a balánbányai erdőszéli imaház udvarán először hallottam meg Isten hangját a szívemhez szólni – a természet szépsége, de főleg a fiatal lelkész, Sógor Csaba Szentlélektől ihletett szavai által.

Amint azt már meséltem, Kolozsvárra hazajöve, Csaba buzdítására azonnal elmentem a Protestáns Teológiára, kérve, hogy engedjenek be a könyvtárba:

– Istenről akarok olvasni. Bizonyos szeretnék lenni afelől, hogy létezik-e vagy sem – mondtam a titkárságon.

– Jó, de nem szeretnél eközben egy lelkésszel is elbeszélgetni? Ő számos kérdésedre választ nyújthatna! – kérdezte a titkárnő.

Így kerültem kapcsolatba a negyedembeli kedves tiszteletes úrral, Ferenczy Miklóssal. Ő így szólt hozzám:

– Ha már úgy is találkozunk, nem-e szeretnél konfirmációs felkészítőben is részesülni?

– Dehogynem! – válaszoltam örömmel.

Egy új világ nyílt meg előttem. Ugyanott voltam, gyermekkorom színhelyén, a Györgyfalvi negyed olyannyira ismert tömbházai között, mégis minden más lett: titokzatos, ígéretes... mintha addigi szürke, életcél nélküli emmauszi utamon¹ valaki hirtelen hozzám csatlakozott volna, Akinek jelenléte, mint aranyszínű napfény, behatolt bűnbeteg lelkem ködös mélyébe.

Másrészt, az útszéli, Pata utcai – napjainkra már templom-má bővült – kis imaház, amely mellett addig naponta elhaladtam anélkül, hogy érdekelt volna – most egy különleges helyé vált.

Miközben rendszeres találkozásaink alkalmával az irodában vártam, a szemközti falon abban az évben elhelyezett jelmondaton akadt meg – újra meg újra – a tekintetem: **Szolgálat**.

Egy idő múltán egy kis, elnyűtt, háború előtt kiadott könyvet kaptam kölcsön a tiszteletes úrtól, mely Isten nagy embereiről szólt: misszionáriusokról, kik a világ legtávolabbi részeiben,

¹ Lásd Lukács 24:13–27

A Pata (Titulescu) utcai református templom

nagy nehézségek és veszélyek között szolgálták Istent és embertársaikat.

Miközben e különleges emberek élete – úgy, mint David Livingstoné Afrikában, avagy a Hudson Tayloré Kínában – lepergett előttem, hirtelen felvillant lelki szemeim előtt az egyedüli út, melyet Krisztus-követőként róhatok: *a szolgálat útja.*

„Ha teljesen megbizonyosodom afelől, hogy Isten létezik és a Biblia igaz, akkor én egész életemben misszionárius akarok lenni” – fogalmazódott meg ekkor bennem.

És a Szentírást olvasva, és hívő emberekkel találkozáva, Isten hamarosan rásegített az Ő Szentlelke által a teljes hitbizonyosságra.

Új kezdet

A recsegő-ropogó rendszer, és a szinte teljes fizikai és lelki sötétség idején konfirmáltam, 1989 decemberének elején, majd a háttárok megnyílását követően én is kimentem Magyarországra. Kez-

detben a budapesti kálvinista teológián – a Ráday kollégiumban –, majd más helyeken is laktam, különböző munkákat vállalva, miközben a nyári felvételre készültem, a lelkészi szakra.

A református egyház két szolgálattevője, akik által Isten elindított az Ófele vezető úton: Ferenczy Miklós és Sógor Csaba lelkészek

Ismerkedtem éveken át annyira áhított új hazámmal, bolyongtam Buda és Pest utcáin, a Várban, a város körüli mezőkön, a János-hegy magaslatain. Vásárolgattam az otthoni szűk esztendők alatt nélkülözött ételekből, és örvendtem a nagyváros nyüzsgésének.

Azonban két-három hét alatt megszoktam a tele üzleteket, és

éreztem, terhemre kezd lenni a zajos, kipufogógázba borult főváros. Lassan-lassan rémülten vettem észre, hogy egyre jobban hiányoznak az otthoni erdők, hegyek, a csodás tájakkal övezett Tárnica-tó hűs vize, amellyel szinte összenőttem, a havasok dús fenyvesei, bővizű patakjai, vagy a moha alatt megbújó rókagomba illata...

A kollégiumba a kolozsvári teológia hallgatói is ki-kijöttek, néhány he-tes tapasztalatcserére. Ezek közül sokan döbbenettel szemlélték az egyre több áttelepülő erdélyi fiata-

– Ti miért hagyjátok el Erdélyt, a szülőföldeteket? Éppen most, amikor megszűnt a diktatúra? Ki fog otthon maradni?

Valóban: miért is jöttem el? – gondolkoztam el. Hát a jobb életszínvonalért – vallottam be magamnak kénytelen-kelletlen.

Hirtelen eszembe jutott abbeli vágyam, hogy misszionárius leszek. „Kész vagyok bárhova elmenni, dzsungelkebe, mocsarakba, Afrikába, távoli szigetekre – bárhová, ahol Krisztust szolgálhatom!” – ismételtettem addig is sokszor a szívem-

ben. És ekkor egy szelíd, csendes hang szólalt meg a lelkiismeretem legmélyén:

„Helyes, de akkor Erdélybe miért nem mész vissza? Ott lakásod is van, a nyelvet is ismered, és az éghajlat is megfelelő...”

Ez a belső hang jól tudta, hogy nem szívesen gondolok a vérhasra, maláriára és megannyi más

Ráday utca, Budapest

trópusi betegségre, amelyeknek a misszionárius európaiak oly sokszor áldozatul esnek!

Teltek-múltak a hetek, és az eléggé rendszertelen étkezés, meg a sok állati zsírt tartalmazó magyarországi étrend nem tett jót nekem. A Rádayban szinte csak zsírral főztek, amit a vidéki gyülekezetektől ingyen kaptak. Még az almalevesen is sültszalonna-kockák úsztak!

– De nekem csak olajjal szabad étkezniem – mondtam a dékának (a román balneológus azelőtt olvasott könyve alapján).

– Sajnos nincs mit tenünk. Nem főzhetnek külön a konyhán egy-két személynek.

„Mi lesz velem itt öt éven át?” – villant át ekkor rajtam.

Nemsokára ezután édesanyám is kilátogatott. Látva, hogy lefogytam, és valószínűleg megérezve belső szorongásomat is, ezt mondta:

– Gyere inkább haza, és ott majd főzünk neked.

Ez megadta az utolsó lökést életem szekerének, mely újból szűkebb hazám fele fordult.

Újra itthon

Hazaérve, habár már június volt, szinte azonnal ledöntött az akkoriban nálam oly gyakori tüdőgyulladás. „Mihez kezdek most?” Addigi terveim teljesen felborultak, és elbizonytalanodva töltöttem napjaimat.

Egy nap levél érkezett az Egyesült Államokból, egy ottani levelező bibliáiskolától, amelybe még kitelepedésem előtt iratkoztam be, de azután elfeledkeztem róla.

„Kedves testvérünk, kérünk, bocsáss meg a késésért, de rengeteg kérelmünk volt Kelet-Európából...”

Érdekes módon, ami engem illetett, éppen idejében jött! Az angol nyelvű leckéket átolvasva, a kitöltött tesztlapokat visszaküldtem. November volt, amikor elérkeztem az újjászületésről szóló leckéhez.

„Bizony, bizony mondom néked: ha valaki újonnan nem születik, nem láthatja meg az Isten országát.” – hangzanak az Úr Jézusnak Nikodémushoz – és mindannyiunkhoz – intézett szavai. (János 3:3)

Mit jelenthet „újjászületni”? – töprengtem el. És Isten válaszképpen gondolatokat küldött:

„Ez azt jelenti, hogy többet nem gyakorolhatok semmilyen bűnt, amire Isten rámutatott..., hogy teljesen rá kell bíznom ma-

Budapest: János-hegyi kilátó

gam a Szentírásra, Isten ereje által betartva *mindazt*, amit ezentúl is fel fogok benne fedezni, még akkor is, ha azt senki más nem tartja be körülöttem: bármit!”

Újból egy nagy elhatározás előtt álltam, de tudtam: ez az egyedüli út.

És Isten nagy türelemmel tovább vezetett botladozó lépéseimet az Ő keskeny ösvényén.

Az első nagy tapasztalat

Eközben szüleim egyre kedvetlenebbül figyeltek:

– Meddig nem állsz már a saját lábadra? Meddig kell még nekünk eltartanunk téged?

Valóban, 24 éves voltam, és semmiféle képzésem vagy állásom nem volt – sőt, nem is tudtam elgondolni, mihez kezdjek. Ekkor már külön laktam, és egy napon, pénzemet összeszámolva, kiderült, hogy az kb. még egy hétre elég.

Eszembe jutottak Máté 6:31,33 versei:

„Ne aggodalmaskodjatok tehát, és ne mondjátok: Mit együnk? vagy: Mit igyunk? vagy: Mivel ruházkodjunk? (...) Mert jól tudja a ti mennyei Atyátok, hogy mindezekre szükségetek van. Hanem **keressétek először Isten országát, és az ő igazságát: és ezek mind megadottnak néktek.**”

Elgondolkodtam, majd a következő szavak fogalmazódtak meg bennem: „Én már keresem Isten országát, hisz olvasom a Bibliát, és engedelmeskedni akarok mindenben Istennek. Ha ez a pénz elfogy, de nem kapok valamilyen munkahelyet, akkor in-

kább éhen halok, de nem kérek többet senkitől semmit! Az Úr tudja, mit tudnék elvégezni, Ő rendeljen hát nekem megélhetést, az Ő ígérete szerint!”

Jézus beszélgetése Nikodémussal

Ez egy szombati napon történt. Hétfőn délután, a kolozsvári rádió magyar adását hallgatva, egy hirdetésre lettem figyelmes:

„Figyelem! Helyettes tanerőket keresünk vidékre, magyar helységekre! A magyar oktatói helyek kétharmada lefedetlen. Bárki jelentkezhet, akinek legalább az érettségije megvan.”

Tudnivaló, hogy a diktatúra, a kisebbségi oktatás elsorvasztása érdekében akadályozta a magyar tanügyi káderek képzését. Ez pedig 1990 decemberében történt.

„Hát ez igen! Tanítani szeretnék, és falun is nagyon jól érzem magam.”

Másnap a KMDSZ-nél egy telefonszámot kaptam – a Kolozsvár melletti Györgyfalva iskolájának igazgatója válaszolt.

– Mit tudnál tanítani? – kérdezte.

– Földrajzot, történelmet, azt nagyon szeretem!

– Ezeket én tanítom. De angolul tudsz-e?

– Igen. Sokat tanultam e nyelvet, gondoltam, felhasználhatom valamire.

– Akkor holnap délutánra gyere ki Györgyfalvára az iskolába.

Másnap a rozoga busz felkapaszkodott a rossz úton a dombra. Kiszálltam az iskola előtt. Bent, az egyik osztályteremben kb. 70 személy gyűlt össze: 7 évestől a 40–50 évesig. Kiderült, hogy hol-

A kolozsvári helyi rádió épülete

land testvérgyülekezet vette fel velük a kapcsolatot, állandóan segélyeket hoztak, és el kellett őket szállásolni, de alig tudott velük szót váltani valaki.

– Tanár úr, meg tud tanítani minket? – kérdezték.

– Nem vagyok tanár, de ha hallgatnak rám, és elkészítik mindig a házi feladatot, megtanulnak.

Ma sem tudom elfelejteni a kedves embereket, a szerető arckokat. Úgy éreztem, minden erőfeszítésre képes volnék azért, hogy rajtuk segítsek!

Több csoportba szerveztem őket. A hollandok pénzt adtak, ebből Pesten oxfordi nyelvkönyveket vásároltam. Személyenként öt lejt kértem egy órára (heti 20 órára gyűlt össze); a pénzt a segítőkész tiszteletes úrnál helyezték el, 6 hónapra összesen 36 ezer lejt. Egyhavi fizetésem így, az infláció előtti időkben 6.000 lejt volt – míg az iskolaigazgató 3–4.000 lejt kapott, s édesapám vezető mérnöki állásban is csupán 5.000 lejt körül...! Ez rendkívüli volt: Isten nem várta meg, hogy elteljen a hét és éhen haljak, hanem néhány napon belül válaszolt!

Most már tudtam – van kibem bíznom. Azóta, ha meg-megingott hitem, mindig erre az első tapasztalatomra gondoltam, amelyet azután sok-sok más követett, és amelyek által megtanultam mennyei Atyám előtt bizalommal megnyitni szívem, és bensőséges imában Őlé hozni minden gondom és bajom – Őlé, Aki mindig gondoskodik.

Igen: a Máté 6:33 működik és igaz – mert a Mindenható áll a szavak mögött.

Még egy lépés

Lassan eljött a tavasz, és Isten tovább vezetett. Egyik szomszédommal egy nap különböző egészségi problémáinkról beszélgettünk, és ő azt állította, hogy a pikkelysömöre gyógyulni kezd, amikor vegetáriánus étrenden van. Ezután egy bizonyos kolozsvári vegetáriánus orvost ajánlott nekem, aki egy ingyenes rendelőt működtetett.

A kolozsvári magyar adventista imaház

Hamarosan elmentem hozzá, és a lépcsőházban levő nagy tömegben várakozva, az ott segédkező hölgy elárulta nekem, hogy az adventista egyházhoz tartoznak, és meghívott a szombati istentiszteletre. Semmiképpen sem akartam elmenni, mondván hogy nem szeretem a szektákat, és én csupán a Bibliában bízom, mint Isten szavában.

A Györgyfalvi iskola és óvoda

Azon a szombaton azonban mégis késztetést éreztem arra, hogy tegyek itt is egy próbát, habár már addig számos felekezettel kerültem kapcsolatba, és végül úgy gondoltam, ezek mind csak emberi szerveződések, míg Istenhez tartozni egyedül csak közvetlenül az Ő Szava által kell.

Mégis, ez az első alkalom nem lett egyben az utolsó is. Számos kérdésemre kaptam választ, és éreztem Isten vezetését az Ő Igéjén keresztül. Bármit mondtak – legyen az a negyedik parancsolat szombatjának, avagy a tiszta bibliai táplálkozásnak a problémája – azonnal megvitattam református,

baptista, vagy katolikus lelkészekkel, testvérekkel, amíg úgy éreztem, hogy az illető dologban Isten színe előtt végre egy helyes döntést hozhatok.

Isten velem volt a számomra itt, a szülőföldemen előkészített különböző szolgálatokban is, fokról-fokra igazítva lépteimet egy olyan úton, amelyet kívülálló többnyire nem, hanem igazán

csak mi ketten – Ő, meg az Ő kegyelméből lassan-lassan én is – tudunk megérteni.

Ma már tudom, hogy mindannyiunknak megvan a saját útja Istennel, melyen útjelzőkül próbákat és csodálatos tapasztalatokat helyezett el számunkra. Ó, ha megnyílnának most lelki szemeink, hogy tisztán láthassuk az Ő személyes Gondviselését életünkben!

Másrészt, Őneki minden felekezetben ott vannak a hűséges gyermekei, kik megnyitották szívüket előtte. Mennyire várhatja azt a pillanatot, amikor a Szent Lélek által megvilágosítva, az évszázados előítéletek, és a mi gyarló, emberi tökéletlenségünk szülte eltérő igemagyarázatok válszfalai leomlanak, és lesz majd egy akol – és egy pásztor: a drá-

ga Üdvözítőnk, Jézus Krisztus, aki életét adta értünk, az ő eltévelygett juhaiért.

„Más juhaim is vannak nékem, (...) és hallgatnak az én szómra, és léssen egy akol és egy pásztor.”
„Én vagyok a jó pásztor: a jó pásztor életét adja a juhokért.” (János 10:16, 11)

Jancsó Erik, Kolozsvár

A Tízparancsolat

Ötödik rész: A negyedik parancsolat

„Megemlékezzél a szombatnapról, hogy megszenteld azt. Hat napon át munkálkodjál, és végezd minden dolgodat: de a hetedik nap az Úrnak, a te Istenednek szombatja: semmi dolgot se tégy azon, se magad, se fiad, se leányod, se szolgád, se szolgálólányod, se baromod, se jövevényed, aki a te kapuidon belül van. Mert hat napon át teremté az Úr a mennyet és a földet, és mindent, ami azokban van, a hetedik napon pedig megnyugovék. Azért megáldá az Úr a szombat napját, és megszentelé azt.” (2 Mózes 20: 8–11)

A bűnös ember a tíz parancsolat egyikét sem tartja be szívesen, de most elérkeztünk ahhoz a parancsolathoz, amelynek magyarázatához és be- avagy be nem tartásához a legtöbb, egymásnak ellentmondó elmélet kötődik.

A negyedik parancsolattal kapcsolatos felfogások

Egyesek úgy gondolják, hogy a *vasárnap* a hétnek a negyedik parancsolatban munkaszüneti napul elrendelt *hetedik* napja, azonban

a magyar Károli fordításban a *szombatnap* megnevezés nagyon is világos.

Mások szerint a szombat megtartása *csak a zsidók* számára volt kötelező, ám az Ószövetségi periódus lezárultával Krisztus követői esetében ez már nem érvényes, mivel nekünk a feltámadás napját, azaz a vasárnapot kell megtartanunk.

További vélemények szerint, ma már *semmilyen* napot sem kell megtartani, hisz „minden nap az Úré”, és így számunkra a szombat parancsolata csupán „a Krisztusban való megnyugvást” jelenti.

Egy másik álláspont alapján a naptármódosítások és a valószínűleg pontatlan krónikák miatt mára már amúgy sem tudhatjuk,

Izrael, ahol még a kezdeti szombatot ünneplik – látkép a Galileai tó mellékéről

hogy a hét melyik napjára esne igazán az a kezdeti szombatnap, így hát szinte mindegy, melyik napot tartjuk meg.

Ehhez hasonló, az ökumenizmus által befolyásolt nézőpont, melynek értelmében Isten csak azt kéri, hogy *valamilyik* napot tartsuk meg: a muzulmán a pénteket, a zsidó a szombatot, a keresztény a vasárnapot – vagy ki amilyen napot az ő lelkiismerete szerint jónak lát –, a fontos mindebben csak az lévén, hogy őszintén, Isten iránti szeretetből tegyük ezt.

További, az evolúcióelmélet hatására született meglátás szerint, mivel a Világegyetem, a Föld és a rajta levő élet hosszú milliárd évek alatt fejlődtek ki, a teremtés „hete” csak egy jelképes fogalom, amely a zsidó vallás legendaköréhez tartozik (az Ádám és Éva, a bűnbeesés, a Noé bárkája és egyéb mítoszokkal együtt), így hát valójában sosem létezett az a „szombatnap” amikor Isten megnyugodott. Eszerint a modern, felvilágosult ember számára már teljesen értelmetlenné válik bármelyik nap megtartásával is törődnie. Ugyanígy, ez a magyarázat Istent is csak legjobb esetben mint a háttérben álló, evolúciós folyamatokat irányító lényként, avagy személytelen erőként képzelem el.¹

Meg kell itt említenünk ugyanakkor Európa egyre növekvő *posztkeresztény* (azaz, ősei keresztény hitét már tovább nem vivő) társadalmát is, amely számára a vasárnapi, avagy hosszabb hétvégi pihenő egy kulturális, vagy a demokratikus jogállamiság által biztosított – erőgyűjtésre, szórakozásra, kikapcsolódásra való – munkaszüneti időszak pusztán.

¹ Ezt a felfogást nevezik *evolúciós teremtéselméletnek*.

Zsidó nők szombatkezdése – Florida, Egyesült Államok

És végül létezik egy kisebbség, amelynek meggyőződése, hogy a Biblia az élő Istennek ihletett szava, és a tíz parancsolat mindegyike – a negyedik, szombatnap nyugalomra vonatkozó parancsolatot is beleértve – ma ugyanúgy kötelező, mivel ezek Isten örök és módosíthatatlan erkölcsi törvényét képezik.

Próbáljuk meg tehát kideríteni, mi is az igazság.

Maga a parancsolat

A parancsolat a *megemlékezés* felhívással kezdődik. Isten azt szeretete volna, ha földi gyermekei előtt minden héten újból és újból felelevenedne a Teremtés hete, újra rácsodálkozva az őket körülvevő világra, mindarra, amit nekik ajándékozott, és hálát adnának Neki addigi és mindörökké tartó szeretetéért és gondoskodásáért. Ha ez a hűséges megemlékezés és az Istennek való ismételt elkötelezés az évezredek során minden héten, minden családban megtörtént volna, akkor az emberiség háborúi, az istentelenségből eredő borzalmas gonoszság, a Föld tönkretétele és a sok nyomor, szegénység és kizsákmányo-

lás – mely e bolygót a Világegyetem szégyenfoltjává tette – soha sem következtek volna be.

Másrészt, a negyedik parancsolat révén Isten elrendeli a hatnapi hasznos munkát, megbélyegezve ezáltal mindenfajta parazita, tétlen, haszonleső és hanyag viselkedésmódot.

Harmadsorban Isten arra szólít fel bennünket, hogy e megszentelésben egész családjunk rész vegyen, gyermekek és felnőttek egyaránt, tartózkodva mindattól, ami a hat nap megszokott, de e napon elhalasztható tevékenységeihez tartozik – legyen az munka vagy tanulás. A parancs kiterjed az alkalmazottakra – szolgákra –, másrészt házunk vendégeire, és ugyanígy nyugalom illeti az ember segítségére rendelt háziállatokat is.² A munkától való tartózkodásnak ugyanakkor a megszentelés keretében kell történnie, amiről így ír Ézsaiás könyve:

„Ha megtartóztatod szombaton lábadat, és nem üzöd kedvtelése-

² Napjainkban ez kiterjeszhető a munkát végző gépekre, traktorokra, teherszállító járművekre is: nem adhatók kölcsön, sem bérbe e napra munkavégzés céljából.

Kolozsvár főtere a XIX. század elején.

Jól látszik a Szent Mihály templom körüli vásártér (a templom jelenlegi tornya csak 1859-ben készült el). Josef Hofreit olajfestménye

det szent napomon, és a szombatot gyönyörűségnek hívod, az Úr szent és dicsőséges napjának, és megszenteled azt, dolgaidat nem tevén, foglalkozást sem találván, hamis beszédet sem szólván, akkor gyönyörűséged lesz az Úrban...” (Ésajás 58:13–14)

De melyik a hét hetedik napja, a szombat?

Habár ez a magyar nyelv *szombat* megnevezéséből nyilvánvaló, a Szentírásból is azonnal meglátszik:

„És ímé egy ember, kinek József vala neve (...) oda menvén Pilátushoz, elkéré a Jézus testét (...) és helyhezteté azt egy sziklába vágott sírboltba (...) **s az nap péntek vala, és szombat virrada rá.** (...) Az őt követő asszonyok (...) készitének fűszerszámokat és keneteket. És szombaton nyugovának a parancsolat szerint. **A hétnék első napján pedig kora reggel a sírhoz menének.** (...) És a követ a sírról elhengerítve találák, és mikor be-

mentek, nem találák a Jézus testét.” (Lukács 23:50–24:3)

Tehát, az Úr feltámadásának napját, amelyen az asszonyok reggel a sírt üresnek találták, a Biblia a *hét első napjának* nevezi. A vasárnap – *vásárnap* – magyar megnevezés valószínűleg a kereszténységet felvevő első királyunk, István idejéből származhat, amikor is tíz falu népét kötelezték egy templom felépítésére a terület központjába, ahova hetente, az akkor már nyugalomnapként elrendelt, a bibliai hét első napjára eső Úr napján, a *Dies Domini-cán*, el kellett menniük.

A nemrég még pogány magyarok mit sem értettek az idegen papok által latinul cerebrált miséből, ám annak végeztével megengedték nekik – ha már annyi helyről összecődültek – a csereberét, vásárlást. Ekkor ki malacát, ki gabonáját, kinek mije volt, áruba bocsátotta. Ekképpen a templom előtti terek hosszú évszázadokra vásárterekké, a hét első napjának,

a latin *Dominicának* neve pedig *vásárnap-pá* lett.³ Ennek megfelelően a rákövetkező – a Biblia szerint a hét második napja – vált a hét fejévé, azaz *hétfővé*.⁴ A Biblia szerint azonban a szombat pihenőnapja logikus módon a hetedik, azaz *a hét első napja előtti nap*, akkor és azóta is.

A Bibliában a *szombat* napjának neve eredeti héberben *Jom Shabbath*, ahol a *Jom* napot, míg a *Shabbath* nyugalmat jelent. A *shabbath* – nyugalom – szó alakja számos más nyelvben is meg-

maradt, a szombati napot jelölve. Pl. latinul: *Sabbatum*, olaszul: *Sabato*, oroszul: *Szubbota*, románul: *Sâmbăta*, lengyelül és csehül: *Sobota*, görögül: *Szábato*, spanyolul: *Sábado*, stb.

De itt rögtön felvetődik a kérdés:

Vajon nem csak a zsidóság számára volt kötelező a szombat megtartása?

Elsősorban, az Úr már akkor elkülönítette a szombatnapot, amikor még egyáltalán nem léteztek zsidók:

³ I. (Szent) László királyunk (1040–1095) ezt a vásárnapi vásárlást nem helyeselte, és törvényt hozott ellene: „A szent zsinat parancsolja, hogy a ki vasárnap vásárt üt, bontsa el sátorát, a mint állította. Ha pedig ellenkezik, ötvenöt pénzt fizessen.” (Lásd: Szent László Király Dekrétumainak Első Könyve a vasárnap megszegéséről – Wiki) Ám e törvény ellenére a vasárnapi vásárok számos helyen tovább léteztek és léteznek.

⁴ Latinul: *Dies Lunae* vagy *Feria Secunda*.

„És megáldá Isten a hetedik napot és **megszentelé** azt, mivelhogy azon szűnt vala meg minden munkájától, melyet teremtve szerzett vala Isten.” (1 Mózes 2:3)

A fent idézett esemény pillanatában, a Teremtés hetedik napján még csak a hatodik napon teremtett Ádám és Éva,⁵ minden népnek az ősszülei lakták a földet, így hát életük első napja az Isten-nel töltött legelső, megszentelt szombatnap volt.

Másodsorban Isten szerette volna, ha később minden nép elfogadja a szombatot:

„És az idegeneket, akik az Úrhoz adák magukat (...), mindenkit, aki megőrzi a szombatot, hogy meg ne fertőztesse azt (...), szent hegyemre viszem föl ezeket (...), mert házam imádság házának hivatik minden népek számára.” (Ézsaiás 56: 6–7)

Mivel Izrael népe sokszor hűltenek bizonyult, Istennek nem sikerült általuk az egész világot betölteni az Ő ismeretével. Így hát ez a feladat a nemsokára megszületett keresztyén egyházra hárult – és végső beteljesítése még előttünk áll.

De hát a szombat nemde egy ceremóniális ünnep volt mindössze, amely Jézus golgotai áldozatakor az összes ószövetségi rendtarással együtt megszűnt?

Mi az, ami érvényét veszítette a Golgotán? A kárpit megha-

sadt,⁶ ami azt jelenti, hogy egyes bejárásunk van az Atya elé Jézus engesztelő vére révén,⁷ nem lévén többé szükség a – különben addig is Krisztusnak erre a legmagasztosabb áldozatára előremutató – állatáldozatokra.⁸ Ugyanígy, megszűntek mindazon ószövetségi ünnepek, melyek az engesztelő áldozati rendszerhez kötődtek, előrevetítve az Úr Jézus

az ő leszármazottaik akkor is, ha sosem estek volna bűnbe.

Ugyanakkor már az is elgondolkasztató, hogy Isten e napnak a megszentelését a saját kezével megírt Tízparancsolat kőtábláin⁹ örökítette meg. Vajon megenedhető-e, hogy bármilyen emberi hatalom módosítsa ezt a törvényt, avagy hozzátegyen vagy elvegyen belőle?

A Kárpát-medence legelső magyar adventista imaháza 1908-ban épült, a kalotaszegi Magyarvistában. Mellette (jobbra) az anyaországi támogatással újjáépített kultúrház látható

„Mert ha valaki az egész törvényt megtartja is, de vét egy ellen, az egész törvény megrontásában vétke. Mert aki ezt mondotta: Ne paráználkodjál, ezt is mondotta: Ne ölj. És ha nem paráználkodol, de ölsz, törvénszegővé lettél.” (Jakab 2:10–11)

Itt Jakab apostol a Tízparancsolatra utalva annak megbont-

munkásságát: úgy mint a pászka-barány, a kovásztalan kenyerek, a nagy engesztelési nap és egyéb ünnepek.

Csakhogy a hetednap szombat az egyetlen olyan ünnepnap, amely a bűnbeesés előtt adatott, semmiképpen sem kötődve a bűn miatti engesztelés érdekében megalapított áldozati rendszerhez. A szombat parancsolatának célja, amint a megfogalmazásában is kifejeződik, a Teremtőről és a Teremtésről való *megemlékezés*, mely ünnepet hétről-hétre megülték volna Ádám és Éva, valamint

hatatlan egységéről beszél: a parancsolatok bármelyikét áthágva, *törvénszegővé* válunk.

Idejétmúlt parancsolatok?

Egyesek úgy érvelnek, hogy az ószövetségi törvény – a Tízparancsolattal együtt – idejétmúlt, a keresztyénekre nézve már nem kötelező érvényű. De hát ez azt jelentené, hogy nyugodtan gyilkolhatunk, paráználkodhatunk, lophatunk – Jézus véreire hivatkozva. Ezen állítás esztelen és ördögi mivolta már első hallásra bárki előtt nyilvánvaló, de lássuk, mit mond erről a Biblia:

„Valaki bűnt cselekszik, törvényteleniséget is cselekszik, a bűn pe-

⁵ 1 Mózes 1:26–31.

⁶ Máté 27:51.

⁷ Zsidók 10:19.

⁸ Zsidók 9:9–12, 10:14.

⁹ 5 Mózes 5:22.

A világ egyik legjobb orvosi egyeteme és klinikája, az Adventista Egyház által működtetett Loma Linda Medical Center Kaliforniában

dig törvénytelenység.” (1 János 3:4) János apostol az első keresztény évszázad végén teljesen természetes módon beszél a bűnről úgy, mint a **törvény** áthágásáról. Ugyancsak ő a Jelenések könyvében azokról is szól, akik az üdvösséget elveszítik:

„A gyáváknak pedig és a hitetleneknek, és utálatosoknak és gyilkosoknak, és paráznáknak és bűbájosoknak, és bálványimádóknak és minden hazugoknak, azoknak része a tűzzel és kénkövel égő tóban lesz, ami a második halál.” (Jelenések 21:8)

Világosan látszik tehát, hogy mind a Golgota előtti, mind az azutáni időszakban mindannyiunknak meg kell térnünk bűneinkből – amelyek törvényszegést jelentenek –, hacsak nem akarunk a második, örök halálban részesülni.

Ma már csak a szeretet...?

Egy gyakori, ehhez kötődő vélemény szerint, az Úr Jézus a Máté 22:34–40 verseiben eltörölte a Tízparancsolatot, csupán a szeretet két nagy parancsolatát hagyva meg. Az említett részben az egyik

törvénytudó megkérdi: „Mester, melyik a nagy parancsolat a törvényben?” Jézus pedig ekképpen válaszol:

„Szeresd az Urat, a te Istenedet teljes szivedből (...) Szeresd felebarátodat, mint magadat. E két parancsolattól **függ** az egész törvény és a próféták.”

Elsősorban, itt Jézus a szeretet két nagy parancsát az Ószövetségből idézi: mégpedig 5 Mózes 6:5-ből és 3 Mózes 19:18-ból. Ennek értelmében ezt a két nagy parancsolatot nem az újszövetségi időkben rendelte el, hanem írásban közölte 1500 évvel azelőtt Mózes által – habár lényegében azok mindig is léteztek, mivel a szeretet Isten lényétől elválaszthatatlan. („...mert az Isten szeretet” – 1 János 4:8).

Másodsorban pedig az Úr itt nem azt mondja, hogy a szeretet e két parancsa *helyettesíti* avagy *eltörli* az addigi törvényt, hanem hogy *ettől függ* a törvény és a próféták, azaz mindenben a szeretet nagy elve érvényesül.

De ha szinte mindenki a vasárnapot ünnepli, bizonyára

léteznie kell valahol egy igei parancsnak, mely a szombatünneplést áthelyezi a hét első napjára – mondhatná az olvasó.

Ez a kérdés bennem is felötlött annak idején, és óriási meglepetés ért: **sehol** sem találunk a Bibliában ilyen rendelkezést, sem az Úr Jézus részéről, sem az Istentől ihletett apostolok valamelyikének írásaiban – amely eltörölné, áthelyezné vagy módosítaná a szombat parancsolatát, illetőleg elrendelné a hét első napjának, a későbbi vasárnapnak a megszentelését.

Sőt, a Megváltó ekként szól Máté 24:20-ban:

„Imádkozzatok, hogy a ti futások ne télen legyen, sem szombatnapon.”

De miről is van itt szó?

Az Úr e fejezetben Jeruzsálem lerombolásáról beszél tanítványainak, ami be is következett kb. 40 évre rá, i.sz. 70-ben, a római sereg által. Az Úr Jézus arra tanította követőit, hogy amikor látják a „pusztító utálatosságot” a szent helyen¹⁰ (Máté 24:15), avagy más igehely szerint azt, hogy Jeruzsálemet hadseregek veszik körül (Lukács 21:20), akkor meneküljenek. Úgy is történt: az akkori keresztény gyülekezet, az ostromlók visszavonulását felhasználva, a 66. évben elmenekült Pella várába, a Jordánon túlra, míg az ottmaradó, nem keresztény zsidók nagy része áldozatul esett a később visszatérő római seregeknek.

Miért is említettük ezt a tragikus eseményt? Figyeljük meg: Jézus előre látta mindezeket, és arra

¹⁰ Egyes magyarázatok szerint az Úr itt az ostromlók által a templom falára kitűzött római zászlóra utalt.

bátorította tanítványait, imádkozzanak: sem télen – amikor nehezebb a nőknek, időseknek, gyermekeknek a menekülés –, sem szombatnapon – amely az Istennel való közösségre és nyugalomra van szánva – ne legyen az ő futásuk.

Tehát innen is világosan látszik, hogy az Úr *nem is gondolt arra*, hogy a feltámadását követő szinte 40 év múltán a követői más napot ünnepelnének a szombaton kívül...!

Így erejét veszíti azon érvelés, miszerint Krisztus parancsára az első egyház a Golgotát követően már a hét első napját ünnepelte volna a szombat helyett.

De hát akkor honnan ered a vasárnap megünneplése?

Mivel az Újtestamentum kánonja az első század végén lezárult, e kérdés megválaszolása érdekében már a történetíráshoz kell folyamodnunk.

I.sz. 132–135 között az Izrael földjén megmaradt zsidók Bar Kochba vezetésével fellázkodtak a rómaiak ellen. A felkelést leverték, és a zsidóságra az egész Római Birodalomban nehéz idők következtek. Csakhogy az eközben már nagyjából nem-zsidókat magába foglaló, és a Birodalom egész területén elterjedt kereszténységet is a zsidóság egyik szektájának tekintették, hisz egy zsidó embert, a názáretbeli Jeshuát követték, és a zsidók szent könyveit, a Tó-

rát¹¹ és a többi ószövetségi iratot is elfogadták. Emiatt is egyre több keresztény próbált meg különbözni a zsidóktól, és e tekintetben a szombat megtartása akadályt jelentett. Így itt-ott megjelent az Úr feltámadására való első napi megemlékezés is a szombati nyugalomnap mellett.¹²

A második nagy esemény Nagy Konstantin császár trónra lépése volt, aki egyrészt 313-ban a mediolanumi (Milanói) rendeletben megszüntette az időközben elődei által beindított

és rettenetes méreteket öltött keresztényüldözést, majd a 321-ben, a Napisten imádójaként a Nap tiszteletre méltó napját tette meg heti pihenőnapnak,¹³ mely történetesen éppen a bibliai hét első napjára esett... Innen már világos az út: a következő évtizedekben az Egyházba beáramló pogányok a Napisten-kultusz ezen elemét is magukkal hozták, számos más pogány ünneppel és szokással együtt, amelyeket azután a felhígult egyház amúgy is zsidó- meg szombatellenes vezetői szentesítettek, és kellő „keresztény” formába öntöttek, betiltva a vasárnapival még számos helyen

¹³ A rómaiak a planetáris hét minden napját valamely égitest istenségéről nevezték el: Nap, Hold, Mars, Merkúr, Jovi (Jupiter), Vénusz, Szaturnusz (Dies Solis, Dies Lunae, Dies Martis, Dies Mercurii, Dies Iovis, Dies Veneris, Dies Saturnis). Lásd a román nyelvben is: Luni, Marți, Miercuri, Joi, Vineri. Angolul a szombat: Saturday – Dies Saturnisból. Angolul és németül a vasárnap: Sun-day/Sonn-tag – a Nap napja, a Dies Solis megfelelője.

Nagy Konstantin császár (272–337) bronz fejszobra a római Capitolini múzeumban

¹¹ Tóra: tanítás (héberül) – Mózes öt könyve

¹² Apostoli Konstitúciók, 3. század: „Tartsátok meg a szombatot és az Úr napjának ünnepét, mivel az első a teremtés emlékműve, a második pedig a feltámadásé.” (7. könyv, 2. rész, 23. fejezet)

Jézus, a mi teremtőnk és tanítónk (Harry Anderson festménye). A Megváltónak sosem állt szándékában az Óáltala megalkotott erkölcsi törvényt – beleértve a negyedik parancsolatot is – eltörölni, vagy megváltoztatni

**A naptári reform elrendelője:
XIII. Gergely pápa (1502–1585).
Bartolomeo Passarotti festménye**

párhuzamosan folyó szombatünnepelést.¹⁴

Kedves Olvasók!

Újból feltevődik a kérdés: emberi rendelkezésre hallgatunk, avagy Arra, aki ezt mondta:

„Ha engem szerettek, az én parancsolataimat megtartsátok?” (János 14:15)

Minden nap az Úré

Valóban így van, sőt egész életünk és mindenünk az Övé, de a negyedik parancsolat a hetedik napot különválasztja a többitől, és kéri a megszentelését. Az is igaz, hogy a keresztény megnyugszik Krisztusban, de nem úgy, hogy őt elismeri Urának, ám figyelmen kívül hagyja az Atyának az Igében lefektetett akaratát.¹⁵

¹⁴ Pl. íme a 366. évi laodiceai zsinat egyik határozata: „A keresztények többé ne zsidózzanak, a szombatot dologtalanul töltve, hanem dolgozzanak ezen a napon..., és ha mégis zsidózáson érik őket, legyenek átkozottak.” (C. Hefe: Istorica Conciliorum Bisericea, 2. kötet, 316. oldal)

¹⁵ „Nem minden, aki ezt mondja nekem: Uram! Uram! megyen be a mennyek

Naptármódosítás

A keresztény évszázadokban csupán egyetlen naptárreform volt, amikor is XIII. Gergely pápa rendelete nyomán 1582. október 4-ére, mely *csütörtökre* esett, másnap péntek, október 15. következett. Ekképpen kijavították azt a kb. 10 napos lemaradást, amely a Julius Caesar i.e. 45-beli új naptárának bevezetésétől felgyűlt. A változtatást néhány katolikus ország rögtön elfogadta, míg a protestáns és az ortodox világ később, egészen Oroszországig 1918-ban. Ezt a módosítást nevezzük a Julianusról a Gergely naptárra való áttérésnek, mely változás, mint fentebb láttuk, **a hét napjainak rendjét nem érintette.**

országába, hanem aki cselekszi az én mennyei Atyám akaratát.” (Máté 7:21)

A krónikák pontossága

Az egyiptomi fogság idején a zsidók talán valóban szem elől téveszthették a hét hetedik napját, ám az Úr, a kivonulást követően, a mannahullás alkalmával újra leszögezte számukra az idő tengelyén a szombat napját. Ekkor nem hullt manna, és a népnek nyugodnia kellett. Íme, Mózes szavai:

„A holnap nyugalom napja, az Úrnak szentelt szombat: amit sütni akartok, süssétek meg, amit főzni akartok, főzzétek meg, ami pedig megmarad, azt mind tegyétek el magatoknak reggelre. (...) És nyugoszik vala a nép a hetedik napon.” (2 Mózes 16:23,30)

Ezután pedig 1500 éven át az Úr Jézus eljöveteleig a zsidó nép hétről-hétre megtartotta a szombatot, és azóta is természetes módon – a keresztény világhoz hasonlóan – tartják számon a napokat, mint ahogyan a mi életünk során is történt ezideig. Így hát biztosak lehetünk abban, hogy a hét mai napjai pontosan fedik a Teremtés hetének napjait.

Ma a legtöbben úgy tartják, a Szináj-félszigetnek ezen a hegyén vette át Mózes Istentől a Tízparancsolatot

A fő az, hogy valamelyik napot őszintén megtartsuk...

Isten az Ő törvényének betartását nem a mi csatlóka emberi szívünk vagy tökéletlen értelmünk *elgondolásaira* bízta. Amikor összeüleinknek meghatározta: **Arról a fáról ne egyetek!** – akkor azt pontosan úgy is gondolta. Figyeljük meg, hogy a negyedik parancsolat nem úgy szól: Tartsd meg **valamelyik** napot, amelyiket te jónak látod, vagy amit a környezeted diktál, hanem: „... a **hetedik** nap az Úrnak, a te Istenednek szombatja.” (2 Mózés 20:10)

Valdens templom az Alpokban

a szívet, és nem nyújt lelkiert az esetleg felbukkanó nehézségek elviseléséhez. Testileg talán felerősödik az ember, de Teremtőtől, a hit és szeretet valódi forrásától távol marad.

Jó, de mindezekén túl vajon nem veszi-e az Úr mégis jó néven, és nemde az iránta való szeretetünket mutatjuk ki azáltal, hogy vasárnaponként megemlékezünk az Ő Szent Fiának feltámadásáról, még akkor is, ha erre nem nyertünk pontos utasítást az Igéből?

Emberi szempontból nézve valóban így lenne, csak hogy a bibliai vallás minden cselekedetének igei alapja kell, hogy legyen, hisz máskülönben csupán egy emberi elképzeléseken alapuló, *hiábavaló* hitgyakorlatunkká válik:

„Pedig **hiába** tisztelnék engem, ha oly tudományokat tanítanak, melyek **emberek parancsolatai.**” (Máté 15:9)

De én mégis úgy érzem, hogy nem tudnék mátol a vasárnapra mint közönséges napra tekinteni. Hisz ezen a napon támadt

fel az Úr...! Nem-e teszi ezen esemény a vasárnapot a keresztény hét legfontosabb napjává?

Ha jól meggondoljuk, a Golgotai áldozat volt azon esemény, melyre az egész teremtett világ várt. Urunk azon a pénteki napon, a kereszten függve fizette le az örök időkre szóló váltságot értünk. A Megváltási Terv szempontjából tehát ez volt a világtörténelem legfontosabb napja. Urunknak harmadnapra, a hét első napján bekövetkező feltámadása, és a negyvenedik napra, egy csütörtöki napon megtörtént mennybemenetele már csak természetes, előre megprófétált következményei voltak e rendkívüli áldozatnak, hisz az Atya nem engedhette azt, hogy az Ő Szent Fia a sírban maradjon. Vágyott Őt magához venni a mennyei hajlékokba. De mindez nem jelenti azt, hogy a szombat helyett például a pénteket kellene megszentelnünk, vagy azon a napon nyugodnunk, erre való határozott igei parancs nélkül.

Míg a pogányok különböző, kitalált isteneket imádnak az általuk elképzelt módokon, az igazi vallás megalkotója Isten. Csak

Evolúciós teremtésmélet

Ez is Sátánnak egyik ravasz cselfogása, amelyet egy ideig én is elfogadtam. Ez az elmélet mint ha engedményt tenne, elismerve valamilyen Isten létezését... de milyenét? Milyen Isten az, aki az evolúció mozgatórugója, a természetes szelekció kegyetlen dzsungeltörvénye által, rengeteg szenvedés és halál révén hozza létre évmilliárdok alatt világunkat? Amint máskor is említettük, mivel Isten mindenható, akár egy pillanat alatt is megteremthette volna a világegyetemet. Ha pedig a Bibliának már az első soraiban kételkedünk, csupán tanítómesének, vagy legendának tartva az ott leírtakat, akkor nemsokára már az egész Szentírás gyermekmesének fog tűnni, ahogyan már oly sok racionalista (az emberi ész felsőbbrendűségét hirdető) bibliakritikussal is megtörtént.

A modern, világi ember

Az Isten nélküli, focizó-tévésző-flekkenező hétvégi pihenő kihíti

Őneki, a mi Teremtőnknek van joga meghatározni az Óiránta való imádatunk formáját, rendeleseit. Mi, bűnös emberek, miként merészelhetnénk az Ő szaván módosítani, abból elvenni, vagy ahhoz hozzátenni?¹⁶ Csupán Isten a szentség forrása, és ha Ő a hetedik napot megszentelte, mi, emberek hogyan törölhetnénk el e szentséget, közönségesnek nyilvánítva azt? Nem jelentené-e azt, hogy ezzel Isten **föle** próbálunk emelkedni?

Ha pedig a vasárnapot szentnek nyilvánítjuk, ezennel azt állítjuk, hogy van hatalmunk valamit is megszentelni – de hát ezt a Biblia szerint csak az Úr teheti meg, csak Ő, az egyedül Szent Isten,¹⁷

¹⁶ Lásd Jelenések 22:18–19-et.

¹⁷ „Ki ne félne téged, Uram! És ki ne di-

minden szentség forrása tehet szentté időt – úgy mint a szombatnapot – vagy helyet – amint a jeruzsálemi templommal vagy a szent sátorral tette – és semmiképpen sem a bűnös ember, önhatalmúlag, nélkülözve minden fajta, **Isten részéről történő igei megbízatást.**

A szombatnap szó szerinti megtartása

Mindig léteztek a keresztények között olyanok, akik törekedtek mind a tíz parancsolat, és köztük a negyediknek is hűséges megtartására. A középkori Skócia és Írország lakói, az Alpok völgyeiben letelepedett valdensek, a távoli Abesszínia Egyháza, a székely

csóiténé a te nevedet? Mert csak **egyedül vagy szent!**” (Jelenések 15:4)

szombatosok, a Hetednapos Baptista és Adventista Egyházak – az évszázadok folyamán egészen napjainkig tanúságot tesznek az örökkévaló Törvényről és annak Alkotójáról, akinél nincsen változás, sem annak árnyéka,¹⁸ és az Isten Szent Fiáról, aki önmagát a szombat Urának is nevezte.¹⁹

„Mert amint az új egek és az új föld, amelyeket én teremtek, megállnak én előttem, szól az Úr, azonképpen megáll a ti magvatok és nevetek. És lesz hogy hónapról-hónapra és szombatról-szombatra eljön minden test engem imádni, szól az Úr.” (Ézsaiás 66:22–23)

Jancsó Erik, Kolozsvár

¹⁸ Jakab 1:17.

¹⁹ „Mert a szombatnak is Ura az embernek Fia.” (Máté 12:8)

Erdélyi Bibliaiskola

Nyolcadik rész: A nagy küzdelem

„Mert látványossággá lettünk a világnak, az angyaloknak és az embereknek.” (1Korintus 4:9)

Bevezető

Kedves olvasók, kezdetben szentföldi kirándulásra hívlak meg titeket!

Kapernaumban vagyunk, a Galileai-tó partján. A turistacsoport azokon a köveken áll, amelyeken Jézus is állhatott, amikor a János 6-ban feljegyzett prédikációját mondta el, amelyben arra ösztönözte a hallgatóit, hogy ne utasítsák el az örök élet ajándékát. A feltétel egyszerű volt: higgyenek benne és fogadják el Őt.

Az idegenvezető az elegánsan kimunkált ókori zsinagógára

mutat, amit részben helyreállítottak. A magasba szárnyaló, virágmotívumokkal és a frigládával díszített oszlopok között felnéz az égre, és elképzeli, hogy a kék égen túlról Jézus könnyek között tekint le, ahogy eszébe jut az a nap, amikor „tanítványai közül sokan visszavonultak, és nem jártak vele többé.” (János 6:66)

Azután így szól:

– Látják azokat az alapköveket? Ezek az eredeti zsinagóga részét képezték Jézus idejében. Itt vitte véghez Jézus a legnagyobb csodáit. Ott ültek előtte az emberek,

akiket meggyógyított mindenféle kórból és betegségből, vagy olyanok, akiből ördögököt űzött ki; mégsem fogadták el az örök élet feltételeit. Elutasították a bűnbánatot.

Az idegenvezető szünetet tart, majd így folytatja:

– Valamikor Kapernaum egy virágzó város volt a Galileai-tenger partján. Látják, mostanra csak romok maradtak belőle! Csak a turisták járnak a kőtörmelék között. Képzeljük, milyen szívszaggató fájdalommal mondta el Jézus a Máté 11:23-ban található szavakat:

„Te is, Kapernaum, talán az égisz emelkedsz? A pokolig fogsz levetetni! Mert ha Sodomában történtek volna azok a csodák, amelyek benned történtek, megmaradt volna a mai napig.”

Kapernaum a Krisztus és Sátán közötti nagy küzdelem egyik

illusztrációja. Az ördög nyilvánvalóan megnyerte ezt a csatát, de nem sikerült megnyernie a végsőt, azt a kozmikus háborút, amely az egész világegyetemet magában foglalja. Mintegy 120 kilométerrel a Galileai-tengertől délre van egy hely Jeruzsálemen kívül, amelyet Golgotának hívnak. Itt a kereszten kiáltotta Jézus győzelmesen, hogy „Elvégeztetett!” (János 19:30). Az itt elhangzott szavai szereztek örömet az angyaloknak és a távoli világok el nem bukott lényeknek.

A nagy küzdelem lépései

1) A bűn megszületése

Hogyan kezdődött ez az egész tragédia? Vajon mikor ütötte fel rút fejét a bűn a tökéletes világban? Az egész Világegyetem hűségesen a három isteni személy köré összpontosult mindaddig, amíg az egyik angyal, akit a Teremtő rendkívüli bölcsességgel és szépséggel ajándékozott meg, Alkotója ellen nem fordult.

„Valál felkent oltalmazó Kérub; és [úgy] állattalak téged, hogy Isten szent hegyén valál, tüzes kövek közt jártál. Feddhetetlen valál útaidban attól a naptól fogva, melyen teremtetél, míg gonoszság nem találtaték benned.” (Ezékiel 28:14–15)

A bűn eredetének borzasztó titka csak részben tárul elénk. Azonban tudjuk, hogy Lucifernek nem volt semmiféle valós oka az elégedetlenségre, önzésre és büszkeségre, amely őt végül megrontotta, az Istentől kapott ajándékokkal együtt.

„Miként estél alá az égről fényes csillag, hajnal fia!? Levágattál a földre, a ki népeken tapostál! Holott te ezt mondad szívedben:

– Az égbe megyek fel, az Isten csillagai fölé helyezem ülőszékeket, és lakom a gyülekezet hegyén

A kapernaumi zsinagóga romjai

messze északon. Felibök hágok a magas felhőknek, és hasonló leszek a Magasságoshoz.” (Ézsajás 14:12–14)¹

Így kezdődött a nagy küzdelem. Lucifer olyan fegyverhez nyúlt, amelyet Isten – aki maga az igazság – sosem használ: a hazugságot.

A tények elferdítésével és valótlanságok állításával Lucifer elvakította az angyalok egyharmadát. Az Isten kormányzása elleni lázadás a Jelenések 12:7–9 verseiben lett feljegyezve:

„És lőn az égben viaskodás: Mihály és az ő angyalai viaskodnak vala a sárkánnyal; és a sárkány is viaskodik vala és az ő angyalai. De nem vehetének diadalmat, és az ő helyök sem találtaték többé a mennyben. És vetteték a nagy sárkány, ama régi kígyó, a ki neveztetik ördögnek és a Sátánnak, ki mind az egész föld kerekességét elhitei, vette-

ték a földre, és az ő angyalai [is] ő vele levettetének.”

2) Az ember bűnbeesése

Hogyan kerültünk mi, emberek mindebbe? Sátán gyűlölte ősszüleink békéjét és tisztaságát. Irigyelte örömeiket, és komoran figyelte őket az Éden szépségében, amint naponta örvendtek a Teremtőjükkel való közösségnek. Tudott róla, hogy Isten figyelmetette Ádámot és Évát: a tiltott fát ne közelítsék meg, mivel Sátánnak csak ott van joga megkísérteni őket. Ám Éva, kíváncsiságtól hajtva mégis odament, s ekkor a résen álló bukott angyal, egy ártatlan állatnak álcázva magát,² aláasta az emberpár Isten iránti bizalmát és hűségét.

Ezáltal az ördög elrabolta a föld feletti uralmukat, és elke-

² Sátán a beszélni nem tudó kígyót médiumként használta föl. A kígyó egy, a maitól nagyon különböző, szép állat lehetett, s csak az Isten részéről kimondott átok nyomán vált csúszómászóvá: „És monda az Úr Isten a kígyónak: Mivelhog ezt cselekedted, átkozott légy minden barom és minden mezei vad között; hasadon jársz, és port egyél életed minden napjaiban.” (1 Mózes 3:14)

¹ Ezékiel 28-ban Tírusz királya elleni próféciát, míg Ézsajás 14-ben a babiloni királyról szóló éneket találunk. Mindkét gonosz, pogány uralkodó Sántát személyesíti meg, s egyes versek, mind például a fentiek, nem is illenek földi uralkodóra.

Földünk kezdetben, amíg a bűn meg nem fertőzte, tökéletes volt. Tó a Sziklás-hegységben (Egyesült Államok)

dődött a halál, a gonoszság és szenvedés uralma. Mindez amitt volt, hogy Ádám és Éva elszakadtak Istentől: először a bűn révén megszakadt a bensőséges lelki kapcsolatuk, majd távoznuk kellett az Édenkertből. De már ekkor Isten reményteljes ígéretet adott nekik: az eljövendő Üdvözítőét.

Tekintsük hát meg a nagy küzdelem további állomásait!

3) Az első gyilkosság

Megoszlás és ellenségeskedés lett jellemző az emberi családban: Kain megölte Ábelt (1Mózes 4:8).

4) Az Özönvíz

Az emberi gonoszság tovább növekedett:

„És látá az Úr, hogy megsokasult az ember gonoszsága a földön, és hogy szíve gondolatának minden alkotása szüntelen csak gonosz.” (1Mózes 6:5)

Végül Isten özönvízzel vetett véget mindennek.

5) Bábel – a nemzetek és nyelvek megszületése

Noé megmaradt családja elszaporodott, és újból Isten ellen kezdtek el szervezkedni:

„És mondának: Jertek, építsünk magunknak várost és tornyot, melynek teteje az eget érje, és szerezzünk magunknak nevet, hogy el ne széledjünk az egész földnek színén.” (1 Mózes 11:4)

Ezt megakadályozandó, Isten számos nyelvet ültetett az emberek elméjébe, és így ők nemzetségenként szétszóródtak.

6) Ábrahám elhívása

Az özönvíz után kb. 500 évvel, az Úr elhívott egy mezopotámiai, Őt félő embert arra, hogy leszármazottaiból egy népet alkosson:

„És monda az Úr Ábrámnak: Eredj ki a te földedből, és a te rokonságod közül, és a te atyádnak házából, a földre, a melyet én mutatok néked. És nagy nemzetté tészlek, és megáldalak téged (...) és megáldatnak te benned a föld minden nemzetségei.” (1 Mózes 12:1–3)

Ma sokan haragszanak a zsidókra, és többé-kevésbé nyíltan igazságtalannak tartják azt, hogy Isten éppen őket választotta ki. Miért nem a magyart? Vagy a germánt? Vagy a szlávokat? Vagy az arabokat? – kérdi mindegyik a maga során. De figyeljük meg: Isten kezdetben nem egy népet, hanem egy olyan férfit hívott el, akiről később fiának, Izsáknak ezt mondhatta el:

„Tartózkodj ezen a földön, s én veled leszek és megáldalak téged, mert tenéked és a te magodnak adom mindezeket a földeket, hogy megerősítem az esküvést mellyel megesküdtem Ábrahámnak, a te atyádnak (...) **Mivelhogy hallgatta Ábrahám az én szavamra, és megtartotta a megtartandókat, parancsolataimat, rendeléseimet, és törvényeimet.**” (1 Mózes 26:3,5)

Ábrahám engedelmessége volt az, ami megfelelővé tette őt arra, hogy leszármazottaiból alakuljon ki az Isten ismeretét és az Ő törvényét őrző nép.

Kérdés

Jelenleg ki Isten népe?

„Ha pedig Krisztuséi vagytok, tehát az Ábrahám magva vagytok, és ígéret szerint örökösök.” (Galata 3:29)

A keresztény egyház megalapítása óta Ábrahám öröksége és „vérvonala” a Krisztust követőkre szállt. Ma a minden nemzetből elhívott, hűséges keresztények képezik Isten választott népét.

„Mert nem az a zsidó, a ki külsőképen az; sem nem az a körülmételés, a mi a testen külsőképen van: hanem az a zsidó, a ki belsőképen az; és a szívnek lélemben, nem betű szerint való körülmétélése [az igazi körülmételkedés;] a melynek dicsérete nem emberektől, hanem Istentől van.” (Róma 2:28–29)

7) A zsidó nép bevitele Kánaánba

Ábrahám elszaporodott utódait Isten kihozta az egyiptomi rabságból, és bevitte Kánaán földjére. Ebben az új országban kellett türelmesen várniuk a Messiás eljövetelére.

„De te, Efratának Bethleheme, bár kicsiny vagy a Júda ezrei között: belőled származik nekem, a ki uralkodó az Izráelen; a kinek származása eleitől fogva, öröktől fogva van.” (Mikéás 5:2)

Egy régi történet

Jób története ilusztrálja, hogy mind Sátán, mind Isten

mélyen érdeklődik az életünk iránt, de más-más okból.

„És monda az Úr a Sátánnak:

– Honnét jössz?

És felele a Sátán az Úrnak és monda:

– Körülkerültem és át meg át jártam a földet.

És monda az Úr a Sátánnak:

– Észrevetted-é az én szolgálmat, Jóbot? Bizony nincs hozzá hasonló a földön: feddhetetlen, igaz, istenfélő, és büngyűlölő.

Felele pedig az Úrnak a Sátán, és monda:

– Avagy ok nélkül féli-é Jób az Istent? Nem te vetted-é körül őt magát, házát és mindenét, a mije van? Keze munkáját megáldottad, marhája igen elszaporodott e földön. De bocsássad csak rá a te kezedet, verd meg mindazt, a mi az övé, avagy nem átkoz-é meg szemtől-szembe téged?!” (Jób 1:7–11)

S ezután következett Jób számára a nagy próba: Isten megengedte Sátánnak, hogy Jób hűségét kipróbálandó, számos bajt okozzon neki. Elvesztek állatai, meghaltak gyermekei, és őt is nehéz betegség támadta meg. Mi belátunk most a színpalak mögé,

de Jóbnak nem volt erre lehetősége. Mégis kitartott Isten mellett, a Világegyetem előtt tanúskodva arról, hogy létezik a valódi, érdek nélküli szeretet Isten iránt.

„Akkor felkele Jób, megszaggatá köntösét, megberetválá a fejét, és a földre esék és leborula. És monda:

– Meztelen jöttem ki az én anyámnak méhéből, és meztelen térek oda, vissza. Az Úr adta, az Úr vette el. Áldott legyen az Úrnak neve!” (20–21. versek)

Jób esete a földön zajló nagy küzdelem egyik iskolapéldája. Sokszor nem értjük, miért van annyi baj az életünkben. Valóban, léteznek olyan problémák, amelyek mi okoztunk tudva vagy tudatlanul saját magunknak (pl. helytelen életmódunk miatti betegségeinket), azonban sokszor mint derült égből a villámcsapás szakadnak ránk a nehézségek: baleset, rossz emberek gyűlölete, munkahely elvesztése – s még hol van a többi: földrengés, tűzvész, járványok, rablótámadás, háború, meg egyébek. A mi keresztyéni kötelességünk azonban mindvégig az, hogy Jóbhoz hasonlóan, mint iránytű észak

Az emberi lelket megfertőző bűn, és Sátán gonosz behatása tükröződik az Isten által teremtett Természet borzalmas, minden mértéket meghaladó tönkretételében

felé, úgy forduljunk bármilyen, akár számunkra érthetetlen helyzetben Isten felé, hálát adva neki mind a jóért, mind a rosszért, s továbbra is csak az Ő kegyelmére bízva magunkat.

8) A Golgota – és azóta

A Messiás, a megadott ígéret szerint, eljött emberi testben és csodás módon, a Szent Lélek munkássága révén világra született egy názáreti zsidó szűztől. Jézus földi élete során emberi testben élve bemutatta azt, hogy csak az Atyától és a Szent Lélektől függve, lehetséges a teljes engedelmesség. Visszatükrözte Atyja szerető jellemét, és tudatosan készült a végső áldozatra: az emberiség bűnterhének, és az azzal járó végső büntetésnek az átváltozására.

Amikor Jézus felkiáltott: „Elvégeztetett!” (János 19:30), ezzel kijelentette a Világegyetem előtt azt, hogy Sátán lázadása végleg

elbukott. A golgotai győzelem teszi lehetővé a mi bűn feletti győzelmünket is.

A bűn az, amely elválasztott bennünket Istentől. Jézus azért jött erre a világra, hogy legyőzze a bűnt és Sátánt, és megbékítsen bennünket Istennel. Arra vágyik, hogy átformálja bennünket. Gyűlöli a bűnt, amely beszenyenezte szívünket, de szeret minket, bűnösöket. Sátán, az ő kitartó munkája révén megrontotta az értelmünket és a képzeletünket, lealacsonyította a lelkünket. Gyengék lettünk és hiányzik az erkölcsi erőnk – ám Megváltónk tudja mindezt, és szüntelenül a segítségünkre van, közbenjárva értünk az Atya trónjánál:

„Ennekokáért ő mindenképpen idvezítheti is azokat, akik őáltala járulnak Istenhez, mert mindenha él, hogy esedezzek érettök.” (Zsidók 7:25)

Sátán gyűlöli Isten törvényét, és próbálja azt elferdíteni, vagy elrejtetni a szemünk elől, avagy

meggyőzni arról, hogy e törvény a Golgota óta érvényét veszítette. De Isten Igéje továbbra is ekként határozza meg a bűnt:

„Valaki a bűnt cselekszi, az a törvénytelenséget is cselekszi. A bűn pedig törvénytelenység.” (1 János 3:4)

9) Az Úr második eljövetele

Isten Fia megígérte tanítványainak, hogy visszajön értük:

„Az én Atyámnak házában sok lakóhely van (...) és ha majd elmegyek és helyet készítek néktek, ismét eljövök, és magamhoz veszek titeket, hogy ahol én vagyok, ti is ott legyetek.” (János 14:2,3)

Amikor Jézus megjelenik, a hűtlenek elpusztulnak, míg a hitben elhunytak romolhatatlan testben feltámadnak, az életben levő hűségesek pedig elváltoznak. A megváltottak két csoportja együtt ragadtatik el az égbe.

„Mert maga az Úr riadóval, arkangyal szózatával és isteni harsónával leszáll az égből: és feltámadnak először a kik meghaltak volt a Krisztusban. Azután mi, a kik élünk, a kik megmaradunk, elragadtunk azokkal együtt a felhőkön az Úr elébe a levegőbe; és ekképen mindenkor az Úrral leszünk.” (1 Thesszalónika 4:16–17)

10) Az utolsó ítélet

A mennyben töltött ezer év után Isten szentjei az Úrral együtt, az alászálló Szent Jeruzsálemben visszatérnek az elpusztult földre. Jézus életre hívja az elkárhozottakat, akik ekkor megkíséreltik a menny-

Isten gyermekeinek a szenvedése akkor ér véget, amikor Krisztus visszajön, hogy magával vigyen a mennybe. Naplemente a Maldív-szigeteken (Indiai-óceán)

ből alászállt város elfoglalását és lakói elpusztítását. Miután eként mindenki láthatja, hogy a feltámadást követően egyikük sem változott meg, vagy tért meg Istenhez, az Úr ítélet elé állítja mindannyiukat, majd megvonva tőlük az élet ajándékát, az örök halálban részesíti őket, s ugyanígy Sátánt és démonait is. Ez a végső, második halál.

„A többi halottak pedig meg nem elevenedének, mígnem betelik az ezer esztendő. Ez az első feltámadás. Boldog és szent, a kinek része van az első feltámadásban: ezeken nincs hatalma a második halálnak; hanem lesznek az Istennek és a Krisztusnak papjai, és uralkodnak ő vele ezer esztendeig.”

„És látám a halottakat, nagyokat és kicsinyeket, állani az Isten előtt; és könyvek nyitattának meg, majd egy más könyv nyitatték meg, a mely az életnek [könyve:] és megítéltetének a halottak azokból, a mik a könyvekbe voltak írva, az ő cselekedeteik szerint. És a tenger kiadá a halottakat, a kik ő benne voltak; és a halál és a pokol is kiadá a halottakat, a kik ő nálok voltak; és megítéltetének mindnyájan az ő cselekedeteik szerint.

A pokol pedig és a halál vette-tének a tűznek tavába. Ez a második halál, a tűznek tava. És ha valaki nem találtatott beírva az élet könyvében, a tűznek tavába vette-ték.” (Jelenések 20:5–6, 12–15)

11) Új föld

A gonoszok végső pusztulása után Isten újrateremti a földet. Következik a boldog, örök élet Krisztus szerető uralma alatt, melyben a gyász és fájdalom soha többé nem kap helyet.

„Ezután láték új eget és új földet; mert az első ég és az első föld elmúlt vala.”

„És az Isten eltöröl minden könyvet az ő szemeikről; és a halál nem lesz többé; sem gyász, sem kiáltás, sem fájdalom nem lesz többé, mert az első elmúltak. És monda az, a ki a királyiszéken ül vala: Ímé mindent újjá teszek.” (Jelenések 21:1,4–5)

Befejezés

A bűn olyan fékezhetetlen, mint a latin-amerikai „szuperbogar”, a csókos poloska, amely a piszokban és a szemétben növekszik, majd hihetetlen gyorsan szaporodni kezd.

A csókos poloska a száj és a szemek körül csíp, és a Chagas-kórt terjeszti

san szaporodni kezd. Immunis mindenféle méregre, hónapokig megél élelem és levegő nélkül. A legrosszabb az, hogy ezek a nagy rovarok egy fájdalmas, és nem ritkán halálos betegség hordozói. A nyomornegyedek lakóinak meg egyéb szegény embereknek fel kell menekülniük a magaslatokra előlük, ahol ezek a rovarok nem tudnak megélni.

Ugyanígy működik a bűn is. A szennyben terem, szaporodik. Az egyetlen reménységünk, hogy e fertőzött földről magasra meneküljünk Istenhez. Ismerni Jézust és naponta vele élni, ez vezet a lelki magaslatra. Ott leszünk képesek megragadni ezeket a hatalmas igazságokat, és győztesek

lenni, Krisztus ereje által, a nagy küzdelemben.

Őszintén hiszem

Jelöld meg azokat az igazságokat, amelyeket a naponkénti imádságodba kívánsz foglalni!

- ★ Olyan akarok lenni, mint Jézus: gyűlölni a bűnt és szeretni a bűnöst.
- ★ Naponta tudatában akarok lenni a hatalmas csatának, amely érint engem és mindenkit a világon.
- ★ Kitartóan kérem Istent, hogy adjon erőt a győzelemre, tudva, hogy „a gonoszság lelkei ellen” kell harcolnom.
- ★ Elismerem, hogy csak a Jézustól való teljes függés által lehetséges a diadal, aki győzelmet ígért nekem, ha felveszem Isten minden fegyverét.

Imádságom

Drága Atyám!

Köszönöm, hogy feltártad a jó és a rossz közötti küzdelmet. Örülök, hogy a Világegyetem hamarosan elismeri a Te átformáló szeretetednek az erejét. Tudatában vagyok, hogy az egyetlen reményem a győzelemre Jézustól származik. Köszönöm a Szent Lelket, Aki az igazságban tart mindaddig, amíg a nagy küzdelem végérvényesen be nem fejeződik. Ámen.

Összeállította: **Farkas Győző**,
lelkipásztor, *Zilah*, és **J.E.**

Továbbra is igényelhető ingyenes, közepes méretű Biblia a terjesztőknél, avagy a megyei terjesztési felelősöknél.

A magyarok története (5. rész)

Az első száz év – az Árpád-házi fejedelmek kora

A Kárpát-medencét véglegesen a 900-as esztendőre elfoglaló magyar törzsek, amint már elmondtuk, az (északról a viking, délről pedig a szaracén támadásoknak kitett) akkoriban eléggé meggyengült Európa többi országába vezettek rabló, sarcoló hadjáratokat – ez volt a kalandozások kora. A már letelepedett európai népekre meglepetésként hatott a magyarok nomád harci modora: a messze vivő íjkból, vágta közben kilőtt nyílzápor, az ellenséget üldözésre biztató tettetett megfutamodások, majd annak tömött sorait szétziláló, hirtelen visszafordulással végrehajtott rajtaütések révén a magyarok győzelemre győzelmet halmoztak. A gyors mozgású, egész Európát bevágtató, meglepetésszerűen lecsapó lovashadaik, a gyújtogató-gyilkoló-fosztogató rablóhadjáratok ellen a németek, olaszok és egyéb népek évtizedeken át nem tudtak hatékonyan védekezni. Pontosan olyan sokk volt ez, mint amely több mint három évszázad múlva érte az akkor már a maguk során letelepedett, békés életmódra áttért magyarokat is, a Kárpát-medencére zúduló mongol seregek részéről – a lovas mongolok pontosan azt a taktikát használták 1241-ben, mint amelyet a magyarok a tizedik században.

E dicstelen korszaknak is vége szakadt, azért, hogy őseink egy jobb, igazságosabb útra léphessenek. Tekintsük hát meg részletesebben, miként is zajlott le a magyarok végleges beilleszkedése az akkori Európa népei közé.

A kalandozások korának három híres magyar vereségét tartjuk számon. A merseburgi, 933-as, az augsburgi, 955-ös, és az arcadiopolisi, 970-es csatavesztést. Az első, a merseburgi¹ – melyben a magyaroknak, Madarász Henrik (876-936) keleti frank király seregei elől elég kis veszteséggel sikerült elmenekülni – azt bizonyította ország-világ számára, hogy e veszélyes népet is le lehet győzni. A második, az augsburgi² (Lech-mezei) vereség nagyon erős lélektani hatást gyakorolt a magyarokra: számtalan halottjuk ottmaradt a csatamezőn, s ők úgy hitték, ezen elpusztult vitézeknek a más-világon legyőzőiket (bajorokat, svábokat, frankokat, cseheket) kell majd szolgálniuk, sőt, mivel nem kaphatták meg temetéskor a végtisztességet, lelkeik honfirtásaikon állnak majd bosszút. A későbbi Lehel-kürtje monda a vereség keserű ízét hivatott enyhíteni: Lehel vezér, a kivégzése előtt kürtjével homlokon vágta Konrád császárt, akinek így a vezér előtt kellett halálba mennie. Nem tudjuk, a legenda mikor keletkezett, de írásban Kálti Márk és Thuróczy János krónikája közli, a XIV. és XV. században. Csakhogy Konrád – aki már a csata folyamán elesett – valójában csak lotaringiai herceg volt, és nem császár. A keleti frank király akkoriban I. Ottó (912-973) volt, Madarász Henrik fia, aki csak

¹ Merseburg Németország keleti részén, a mai Szász-Anhalt tartományban, Lipcse közelében fekvő város.

² Augsburg, magyar nevén Ágostta, bajor város Németország déli részében.

962-ben vette fel a német-római császár címet. A foglyokat pedig megkötözött kézzel volt szokás az uralkodó elé vinni.

A Lech-mezei csata jórészt lehűtötte a magyarok harci kedvét. Másrészt, a vereség hírére Bíborbanszületett Konstantin bizánci császár is felbátorodott, és 957-ben beszűntette a magyaroknak fizetett adót. 955 után végérvényesen megszűntek a nyugati irányú betörések, ám még vezettek néhány hadjáratot Bizánc és Bulgária ellen, több-kevesebb sikerrel. 970-ben a Kijevi Rusz seregei, I. Szvatoszláv fejedelem parancsára megtámadták a Bizánci Birodalmat. A seregben, az oroszok mellett besenyő, bolgár és magyar csapatok is harcoltak. Az arcadiopolisi³ csatában azonban a bizánciak megsemmisítő győzelmet arattak, s ez volt az a pillanat, amikor a magyarok teljesen felhagytak a portyázó hadjáratokkal.

Érdekes módon (és a mi szerencsénk), az augsburgi csatát követően a németek (keleti frankok) nem mentek át ellentámadásba. I. Ottót lefoglalták egyéb bajok: először az elbai szlávokat kellett legyőznie, majd az olasz félsziget államaival csatáznia – a német-római császári cím elnyerése, majd a birodalma kiterjesztése érdekében. De valószínűleg a magyarokkal sem volt kedve újat húzni, örült, hogy azok egyelőre nyugton maradnak. 962-ben, a Német-Római császárság megteremtésével I. Ottó egy, az Északi-tengertől Rómáig terjedő birodalmat szervezett. Ekként, megszűnt a nyugati területek addigi megosztottsága, és a magyaroknak nem volt több esélyük sikeres hadjáratra ez irányba.

³ Arcadiopolis: ma Lüleburgaz, Törökország európai részén.

Másrészt, 972-ben végül a két, egyre erősödő birodalom, a Német-Római és a Bizánci szövetségre lépett, és I. Ottó fia, II. Ottó feleségül vette Teophanu bizánci hercegnőt. Ezennel hatalmas nyomás nehezedett a már két oldalról, sokkal nagyobb hatalmak által fenyegetett Magyarországra. S ez kényszerítette a magyarokat a honfoglalást követő legfontosabb lépésre. Mielőtt azonban erről tárgyalnánk, nézzük meg, kik voltak a letelepedést követő első száz év fejedelmei.

Bíborbanszületett Konstantin (Konsztantinosz Porfirogénétosz, 905-959) bizánci császár krónikája (amely egyébként a magyarokat *türköknek* nevezi) örökíti meg Árpád fejedelem fiainak és unokáinak nevét. Árpádnak öt fia volt: Tarhos, Üllő (Jeleg), Jutas (Jutocsa), Levente, és Zolta. A krónika öt unokát is említ, ezek: Tevel (Teveli), Ézelő (Ezeleg), Fajsz, Tas, és Taksony.

Krónikáink (pl. Anonymus) szerint Árpád fejedelem, kb. 60 éves korában, 907-ben meghalt. Őt követte fia, Zolta – másként Solt, vagy Zsolt. 947-ig uralkodhatott, s ha ez igaz, ő volt a kalandozások sikeres korszakának fejedelme. Ekkoriban, a merseburgi vereséget követően a magyarok, besenyő szövetségben Bizáncre támadtak. 40 napig táboroztak Konstantinápoly előtt, és közben Trákiát fosztogatták. Végül a bizánciak békét kértek, és évi adófizetésre kötelezték el magukat. Bizánccal illetően ekként 14 évnyi béke következett.

948-tól Fajsz – vagy Falicsi (talán Jutas fia) – lett a fejedelem. Erre az évre esik Bulcsú horkán és Tormásnak (vagy Tormacsúnak), Tarhos unokájának Bizáncban való követsége, a keleti kereszténység felvétele érdekében. A magas rangú követek megkeresztelkedtek, „baráti” és „patriciusi” címet kaptak, s gazdag aján-

békésebb politikát folytatott, és elsősorban a védekezésre rendezkedett be. Végleges békét kötött a besenyőkkel, a Tisza mellé telepítve őket, és a nyugati gyepűket is velük védte. A Gesta Hungarorum szerint a felesége is besenyő hercegnő volt. Másrészt, az ország stabilitása érdekében, még életében összeházasította fiát, Gézát Sarolttal, az erdélyi gyula lányával.

Taksony halálával, 972-től Géza lett a magyarok fejedelme. *Három nagy feladat* állt előtte: békében maradni a két erős szomszédal, megteremteni a központi hatalmat, és, nagyon fontos lépésként – az akkori európai népek többségének a (Nagy Konstantintól tanult) mintájára – felvenni az állam egységét, és a keresztény országokkal való jó

**Támadó magyar lovasság.
A Feszty-körkép részlete (Feszty Árpád: 1856–1914)**

dékkal térhettek haza. Nemsokára Konstantinápolyból egy Hierotheosz nevű szerzetest is Magyarországra küldtek, akit „Turkia” püspökévé szenteltek. Az, hogy végül a magyarok nem a görögkeleti kereszténységre tértek, ugyancsak az augsburgi eseménynek volt köszönhető: a bizánciak, a vereségen felbátorodva, beszüntették az adófizetést, és a két ország közötti viszony megromlott.

Fajsz nevét a 955-ös, Lech-mezői csata után többé nem említik, talán azért is, mert a hiedelem szerint a vesztes vezér nevének kiejtése is bajt okozhatott. A vereség miatt valószínűleg le kellett mondania, és a hét törzs fejedelmi trónján Taksony (talán Zoltának a fia) következett. Taksony

kapcsolatot lehetővé tevő kereszténységet. De melyik legyen az? A bizánci, vagy a római? A választ bonyolította, hogy a férjére nagy hatással levő felesége, Sarolt, görögkeleti vallású volt. Nos, a Bizánccal való kapcsolatok, mint már említettük, eközben hidegekké váltak. Másrészt, a terjeszkedő Bizánci Birodalom a nemrég azelőtt elfoglalt Bulgáriának megszüntette mind a politikai, mind a vallási önállóságát. Ez pedig figyelmeztetés volt Géza számára is, és nyomós érvként szolgált a végső döntés meghozatalában.

972 nyarán tehát küldöttséget menesztett I. Ottó császárhoz, kifejezve szándékát, miszerint felvenné a kereszténységet. A pápa jóváhagyásával Ottó sietett ele-

get tenni a kérésnek, és Magyarországra küldte Szent Gallen-i Brunó püspököt. Ő volt az, aki megkeresztelte Gézát, aki ekkor a Sztephanosz – István - nevet vette fel. Nyugati térítők már korábban is jöttek országunkba (pl. Wolfgang), de az igazán sikeres munkát Brunó püspök kezdte, együtt a további, főleg német, de olasz és szláv térítőkkal is. Brunó hozta magával a Saváriában (Pannónia tartományban) született Szent Márton Tours-i püspök tiszteletét, és az ő nevében szentelték fel 996-ban a Géza fejedelem által épített, legrégebbi magyar egyházi intézményt, a Pannonhalmi Szent Márton Bencés Apátságot.

Géza idejében egyetlen háború sem volt a szomszédos népekkel. A belső béke megteremtésére összpontosított, és erős, főleg idegen zsoldosokból álló elit, s egy magyarokból álló nagyobb mé-

retű haderőt szervezett. Ugyancsak a béke jegyében, a 907-től az Enns folyóig terjedő határt a Lajta folyóig vonta vissza: végül (kevés megszakítással) ez lett Magyarország nyugati határa Trianonig.

Ugyanakkor, Thietmar merseburgi püspök szerint Géza kegyetlen, hirtelen haragú ember volt, aki dühében sokakat megölt, amikor vonakodtak neki engedni. Másrészt megtérése nem volt őszinte, és a Mindenható Isten mellett továbbra is különféle pogány isteneknek áldozott. Az apátságon kívül csak néhány kápolnát építtetett. Továbbá, Kalocsa környékéről Esztergomba helyezte át a fejedelmi székhelyét. Nagyon fontos lépésként fiát, a 975-ben megszületett Vajkot összeházasította Gizella bajor hercegnővel, akinek bátyja, II. Henrik később német-római császár lett.

Géza 997-ben, 57 évesen halt meg. Ő volt az, akinek a modern európai állammá és keresztény királysággá való alakulásunk első, döntő lépéseit köszönhetjük. Ám e célok kiteljesedése utóda, Vajk idején következett be, akinek azonban még előbb szembe kellett néznie a trónt áhító másik főúrral: nagybátyjával, Koppánnyal.

Bibliográfia:

Herber-Martos-Moss-Tisza: *Történelem*, 30-40 old. *A honfoglalás korának belpolitikája, A kalandozások, Géza fejedelem uralkodása* című fejezetek. Reáltanoda Alapítvány, 1995.

Hercegh Géza: *Magyarország külpolitikája*, 896-1919. 10-17. old. Kosuth Könyvkiadó, Bpest, 1987

Bertényi-Gyapay: *Magyarország rövid története*, 34-42. old. Maceenas Könyvkiadó, 1992. További, internetes források.

Jancsó Erik, Kolozsvár

Hiba-kiigazítás

Amint egyik kedves nagysármási olvasónk is jelezte, hiba történt a novemberi lapszám 25. oldalán (a Bibliaiskola kérésében), a Teremtés hat napjáról szóló 3. számú kérdésnél: az első napon nem csak a világosságot, hanem magát a földet és az eget is megalkotta az Úr. Tekintsük hát meg az erről szóló bibliai beszámolót.

1. „Kezdetben teremté Isten az eget és a földet.

2. A föld pedig kietlen és puszta vala, és setéség vala a mélység színeén, és az Isten Lelke lebeg vala a vizek felett.

3. És monda Isten: Legyen világosság: és lőn világosság.

4. És látá Isten, hogy jó a világosság; és elválasztá Isten a világosságot a setéségtől.

5. És nevezé Isten a világosságot nappalnak, és a setéséget nevezé éjszakának: és lőn este és lőn reggel, első nap.” (1 Mózes 1:1–5)

A Biblia első verseit illetően két elmélet létezik. Az első szerint a „Kezdetben...” valamikor régen, évmilliókkal ezelőtt lehetett. Ekkor Isten megteremtette a bolygónkat, melyet folyékony láva borított. Ezután hosszú időszak következett, amely alatt a földfelszín kihűlt, és területét valami képpen beborította az ős-óceán. Azonban még minden élettelen volt. És ezután kezdődött az élet további feltételeinek, és magának az élet megteremtésének hat napja: „És monda Isten...”. Tehát, az első két vers és a harmadik között egy hatalmas időrés létezik.

Ezt a magyarázatot nevezik *rés-elméletnek*, mely valamennyire idomul a tudományos világban ma széleskörben elfogadott, évmilliókat, sőt évmilliárdokat feltételező evolúciós elmélethez.

A második meglátás szerint az első két vers a következő hárommal együtt a Teremtés első napját írja le. Ezek szerint az első napon Isten egyből megalkotta a földet és az eget – vagyis a bolygót beburkoló atmoszférát – majd aznap világosság is érkezett Tőle földünkre.

A második napon azután Isten elválasztotta az alsó vizeket a felsőktől. Egyes magyarázatok szerint az Özönvíz előtt a bolygónkat, valahol fent az atmoszférában, vastag vízréteg burkolta, amely védelmet nyújtott a sugárzás el-

len, és nagyobb légnyomást biztosított. Ezen több atmoszférás légnyomásnak az eredménye volt az élőlények – emberek és állatok – sokkal jobb egészsége, hosszabb élettartama és jóval nagyobb mérete. Ezek a felső vizek azonban az Özönvízkor leestek a földre.

„Noé életének hatszázadik esztendejében, a második hónapban, e hónap tizenhetedik napján, fel-fakadának ezen a napon a nagy mélység minden forrásai, és az ég csatornái megnyilatkoznak.”¹ (1 Mózés 7:11)

Majd a harmadik napon vált külön a szárazföld, jelentek meg a növények, és így tovább.

Nos, az első napot illetően vajon melyik a helyes magyarázat? A további, millió éveket feltételező rés-elmélet, vagy az, amelyik az egész teremtési időszakot valóban csupán hat napban látja?

A választ ugyancsak a Bibliában találjuk meg, mégpedig a negyedik parancsolatban:

„Mert hat napon teremté az Úr az eget és a földet, a tengert és mindent, ami azokban van, a hetedik napon pedig megnyugovék.” (2 Mózés 20:11)

E versből rögtön meglátszik az, hogy mind az ég, mind a föld, a tenger és minden egyéb teremtése a hat napon belül történt.

Jó, mondhatná ekkor valaki, de hát a tudomány nemde kimutatta azt, hogy a vulkáni tevékenység nyomán a szárazföld kihűlése rengeteg időt igényel?

Valóban, ha a ma is zajló történésnek alapján magyarázzuk a kezdeteket, akkor nagyon sok időre van szükség. Például, az amerikai földrész és Európa meg Afrika között jelenleg évi egy métert nő a távolság. Ez azt jelentené, hogy a ma meglevő kb. hatezer kilométeres távot a szétszakadó szárazföldi tömbök hatmillió év alatt tették meg. Igen, de mi van akkor, ha az Özönvíz egy éve alatt, a felrepedező földkéreg nyomán, az akkori katasztrofális helyzetben a két kontinentális tömb nagyméretű

eltávolodásához csupán néhány hét vagy hónap is elegendő volt?

Vagy: ha a Teremtés hatodik napjának délutánján beléptünk volna az Édenkertbe, egy felnőtt emberpárral, s nem két egynapos újszülöttel találkozhattunk volna, kik hatalmas, ki tudja hány száz évgyűrűvel rendelkező fáóriások alatt sétáltak. Egy mai tudós semmiképpen sem hitte volna el, hogy mindez néhány nappal azelőtt még nem is léteztek!

Tehát: Isten mindenható. Ő megalkothatta a magmát, beboríthatta azt szilárd földkéreggel, kihűthetett mindent percek alatt, s beboríthatta azt a kezdeti óceánnal, majd mindezt bevonhatta az atmoszféra gáz és vízburkával – csupán néhány óra alatt, az első nap elején.

Sőt, Istennek, amint azt máskor is említettük, még a hat napra sem lett volna szüksége: ha jónak látta volna, akár egy pillanat alatt megteremthetett volna mindent.

(J.E.)

¹ megnyilatkoznak: vagyis megnyíltak

Figyelem!

Böjtre és imára való felhívás

Szeretettel meghívjuk kedves olvasóinkat, hogy ha jónak látják, egyesüljünk minél többen imában és böjtben **ez év februárjának első péntekén, azaz február negyedikén.**

Imádkozzunk családjainkért, országunkért és ugyanígy, határon innen és azon túl élő népünkért. Kérjük Isten különleges oltalmát ránk, azért, hogy ne Sátán gonosz tervei valósuljanak meg világunkban, hanem az Isten szent akarata – mindannyiunk e földi boldogsága és örök üdvössége érdekében.

„Ez a fajzat pedig ki nem megy, hanemha könyörgés és böjtlés által.” (Máté 17:21)

„És igyekezzetek a városnak jólétén, a melybe fog-ságra küldöttelek titeket, és könyörögjetez érette az

Úrnak; mert annak jóléte lesz a ti jóléteitek.” (Jeremiás 29:7)

A böjt jelentheti az élelemtől való teljes tartózkodást azon a napon, vagy ha ezt erőnlétünk, egészségünk nem engedi meg, akkor fogyaszthatunk kisebb mennyiségű, minél egyszerűbb ételt. Tartózkodjunk az alkoholtól és egyéb káros szokásoktól, s ugyanígy a világi zenétől, műsoroktól, helytelen beszédétől.

Másrészt, az Istennek kedves böjt alázatos, bűnbánó lelkiületet, jócselekedeteket is jelent, az Isten iránti szerető elkötelezettségünk megújításával együtt. Feltétlenül el kell engednünk minden haragot a szívünkben, megbocsátva az ellenünk vétkezőknek.

„Hát nem ez-é a bőjt, a mit én kedvelek: hogy megnyisd a gonoszságnak bilincseit, az ígának köteleit megoldjad, és szabadon bocsásd az elnyomottakat, és hogy minden ígát széttépjetek?

Nem az-é, hogy az éhezőnek megszegd kenyeredet, és a szegény bujdosókat házadba bevigyed, ha meztelent látsz, felruházzad, és tested előtt el ne rejtisd magadat?” (Ézsaiás 58:6–7)

Az ima, Dániel példája alapján, lehet napi háromszori leborulás Isten előtt, hálát adva neki az eddigi kegyelméért és áldásaiért, majd elé hozva a fenti, s minden egyéb kérésünket, szükségletünket. Ugyanakkor, amint Pál apostol tanít, szüntelen is imádkozhatunk – azaz gondolataink, munkánk

és tevékenységünk közben is, legyenek Isten felé irányítva.

Szóljunk családtagjainknak, barátainknak, rokonainknak, ismerőseinknek is. Az Úr legyen velünk! Ámen.

„Dániel pedig, amint megtudta, hogy megíratott az írás, beméne az ő házába; és az ő felső termének ablakai nyitva valának Jeruzsálem felé; és háromszor napjában térdeire esék, könyörge és dicséretet tőn az ő Istene előtt, a miként azelőtt cselekszik vala.” (Dániel 6:10)

„Szüntelen imádkozzatok.” (1 Thesszalónika 5:17)

„És (Jézus) haláltusában lévén, buzgóságosabban imádkozék; és az ő verítéke olyan vala, mint a nagy vércseppek, melyek a földre hullanak.” (Lukács 22:44)

Segélycsomag-akció

Továbbra is várjuk az Önök hívásait, üzeneteit ha szükségben levő személyekről tudnak, avagy ha fel szeretnének ajánlani valamilyen fajta segítséget rászorulóknak.

Tábita-szolgálat, Kolozsvár, Varga Ildikó, tel. **0744 255 349**.

Hirdetés

Fél méter szélességű, és 25 m hosszú, új rongyszőnyeg eladó. Bágyon, Kolozs megye, tel. 0751 539 140

Kedves Olvasók!

Ha tetszett ez a lap, és továbbra is szeretnék kapni, akkor a következő lapszám kézbesítésekor szóljanak terjesztőinknek, avagy jelezzék ezt a lakhelyüknek megfelelő, és az alábbiakban megadott megyei terjesztési felelősök-nél – telefonhívás, vagy SMS által.

Ugyanakkor, lapunk fenntartása érdekében támogatást fogadunk el, melyet ugyancsak terjesztőinknek lehet átnyújtani. A *Világ Reménye* minimális előállítási költsége **egy évre** (vagyis a 2021. május – 2022. április időszakra) **25 lej**.

Megyei terjesztési felelősök:

- ◆ Kovászna, Brassó: Nagy Ibolya, 0753 090 454
- ◆ Hargita: Fekete Ilona, 0740 106 422 – Udvarhelyszék, Polgár Szép Enikő, 0753 148 455 - Csík- és Gyergyószék
- ◆ Maros, Fehér: Nagy Szilvia, 0745 385 880
- ◆ Bihar: Verebi László, 0770 140 009
- ◆ Szatmár: Illyés Csilla, 0749 976 911
- ◆ Arad: Deák Andrea, 0743 626 963
- ◆ Temes: Kulcsár Lenke, 0753 161 576
- ◆ Szilágy: Farkas Csilla, 0742 301 743

- ◆ Kolozs, Máramaros és Beszterce: Jancsó Erik, 0749 021 935

Régióink: Székelyföld, Partium (Bihar és Szatmár), Szilágyság, Kalotaszeg, Mezőség, Közép-Erdély, Bánság, Szászföld, Máramaros és Beszterce.

Világ Reménye, népünk reménye Interregionális havilap

Főszerkesztő: Jancsó Erik

Telefon: 0749 021 935

E-mail: vilagremeny7@gmail.com

Minden eddigi lapszám elolvasható

és ingyenesen letölthető a

www.vilagremeny.ro honlapról.

Postacím: 400 107 Cluj-Napoca (Kolozsvár), str. Cuza Vodă (Postakert utca) nr. 12 Folyóiratunk ugyancsak megrendelhető Kolozsváron, a Cuza Vodă utca 16. szám alatti *Sola Scriptura Könyvesbolt*ban is.

Bankszámla: Asociația Pro Scriptura, CIF 37175079

Conturi Banca Transilvania:

RO72 BTRL RONC RT03 8390 6901 lejben, és RO22 BTRL EURC RT03 8390 6901 euróban.

ISSN/ISSN-L: 2784-0328

Készült: a *Viața și Sănătatea Kiadó* nyomdájában (Cernica út 101, Pantelimon, Ilfov megye)

A Világ Reménye egy magánkezelésű havilap, amelynek révén az élet különböző területeit szeretnénk megvilágítani a Szentírás által, annak jobb megismerésével együtt, előmozdítva az olvasók testi-lelki egészségét, és kiemelve ugyanakkor világunk, Erdély és a magyarság keresztényi és szellemi értékeit.

Bármikor szeretettel várjuk visszajelzéseiket, megjegyzéseiket és kérdéseiket telefonhívás, SMS, e-mail, avagy postai levél útján, a fentebb említett címeken. Ugyanakkor szívesen fogadjuk olvasóink részéről a lapunk szellemiségével egyező cikkeket, tapasztalatokat, verseket, fotókat, s egyéb anyagokat. Levél esetén a borítékra kérjük írják rá:

Világ Reménye

Ha másképpen nem jelöljük, akkor a bibliai idézetek a *Károli Gáspár* fordításból valók.